

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXXII Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, SAUSIS - JANUARY 22, 1991

Nr. 14

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Latvijoje Sovietai nužudė 5 žmones ir 12 sužeidė

Ryga. — Reuterio žinių agentūra praneša, jog Sovietų „Juodosios beretės“, specialūs daliniai iš Vidaus reikalų ministerijos, puolė Latvijos penkių aukštųjų policijos pastatų ir po 90 minučių kovos su latvių daliniais ji užėmė. Tuo metu buvo nušauti penki žmonės ir 12 sužeisti.

Mačusieji tą įvykį, liudija, jog maždaug 75–100 sovietų kareivių šaudydami veržėsi į tą pastatą, kuris naktį buvo menkai saugojamas. Nušautųjų tarpe yra ir vienas latvių žurnalistas. Latvijos ministeris pirmininkas Ivars Godmanis pasirodė televizijoje ir paragino policijos tarnautojus ginti savo vyriausybės pastatą. Tai įvyko sekmaadienio naktį, panašiai kaip ir Lietuvoje. Latvijos Užsienio reikalų ministerija tą įvykį pavadino provokacija. Vėliau buvo pranešta, kad kareiviai apleido pastatą.

Ruošiasi smurtui iš ankčiau

Praėjusią savaitę Latvijoje įvyko keliolika smurto veiksmų, provokuojančių sukelti didesnes riaušes. Tie specialūs daliniai, kaip žurnalistas spėlioja, atvyko iš Vilniaus, ten baigę jiems pavestą uždavinį, kur žuvo 15 žmonių ir 331 buvo sužeistas. Latvių parlamentaras papasakojo, jog tie patys daliniai yra paruošę prieš teroristus ir yra tiesioginėje Kremliaus žinioje.

Latvijos Vidaus reikalų viceministeris Zenon Indrikovs pasakė, jog užimant policijos pastatą buvo naudojamos granatos ir automatiniai šautuvai. „Mes esame pagrobti, sovietai vėl turi mus“. Rygoje daugelyje vietų buvo girdėti granatų sprogdinimai, sudeginta keletą mašinų. Tuos vaizdus latviai matė per

Darbininkai perka akcijas

Utena. — Štai kaip Lietuvoje jau dirba viena įmonė. Utenos nealkoholinių gėrimų kombinatas išsiuntė prekybininkams pirmuosius tūkstančius dežių „Zaldoko“ alaus. Tai naujo, šviežio gėrimo rūšis. Jau pasirodė ir „Bočių“ alaus pilstymai — tai irgi tos pačios kategorijos alus.

Ekonominė įmonės padėtis šiandien gera, nors yra sunkumų. Anksčiau kombinate buvo pilstomi 25-30 rūšių vaisvandeniai, dabar medžiagų pakanka tik 6-8 rūšims. Sunku gauti gerų grūdų sėklų, Ukraina nebepasitiki apynių, trūksta cukraus, esencijų, kitų komponentų.

Prieš porą metų kombinato kolektyvas vienas pirmųjų Respublikoje išsinuomavo įmonę. Dabar aišku, kad nebuvo apsiriki. Ekonominiai tvarkytasi taip gerai, kad šiandien apie 22 procentus bendro kapitalo valdo pats kolektyvas.

Neseniai įmonės dirbantieji priėmė nutarimą paversti kombinatą valstybine akcine įmone. Kaip papasakojo kombinato direktorius Gediminas Jackevičius, įmonės darbininkai jau išpirko akcijų daugiau kaip už milijoną rublių. Yra pareikšę norą įsigyti akcijų ir užsieniečiai, ir Utenos bei kiti Respublikos gyventojai, tačiau kol kas akcijos parduodamas tik kombinato darbininkams.

savo televizija. Sužeistųjų tarpe yra Maskvos televizijos filmuotojas ir suomių žurnalistas.

Ir ten

„Išlaisvinimo komitetas“

Praėjusį šeštadienį buvo pranešta, kad ir Latvijoje atsirado „Išlaisvinimo komitetas“, kuris pakvietęs atvykti į Rygą „Juodosios beretės“, kad sutramdytų „partizanines grupes, norincias sugriauti Sovietų Sąjungą“. Labai panaši taktika kaip ir Lietuvoje. Latvijos min.pirm. pranešė tautai, jog kalbėjosi su Sovietų Vidaus reikalų ministru Boris Pugo, kuris yra buvęs Latvijos Komunistų partijos vadu, ir Pabaltijo karo vadu generolu F. Kuzminu, kad sustabdytų smurto veiksmus ir nekalėtų žmonių šaudymą.

Washingtono Baltųjų rūmų spaudos direktoriaus asistentas Bill Harlow paskė žurnalistams, jog prez. Bushas buvo „giliai su nerimęs, įvykiais Latvijoje ir sekąs visą Pabaltijo situaciją“.

Valstybės departamento reakcija

Valstybės departamentas praėjusio sekmaadienio popietę susirio su Sovietų Sąjungos ambasada ir paprašė tuoj perduoti į Maskvą Amerikos reikalavimą, kad baigtų riaušes Rygoje. Jis pasakė nežinąs, ar prez. Bushas imsis kokių formalių žingsnių prieš Sovietų Sąjungą, pavyzdžiui atšaukti viršūnių konferenciją, kuri vis dar tebėra dienotvarkėje vasario 11-13 dienomis Maskvoje. Prez. Bushas praėjusią savaitę du kartus kalbėjosi su prez. Gorbaciovu ir jis pats pasakė, kad reikalavo taikio būdu spręsti Pabaltijo klausimą.

Po penkių valandų, kai prasidėjo kova su sovietų kareiviais, atvyko dvi ginkluotos mašinos ir įsakė pasitraukti „smogikams“, praneša latvių žurnalistas, kaip atrodo, Maskvos įsakymu. Tuoj po užpuolimo latviai su savo policijos daliniais atvyko prie Parlamento ir pradėjo jį saugoti. Latvijos Parlamento nariai buvo iškviešti į specialią sesiją vidurnaktį. Tuo tarpu kito pastato nėra užimta.

Reuteris primena, jog Baku mieste maždaug milijonas žmonių rinkosi į kapines paminėti savo žuvusiųjų prieš metus laiko, kurių iš viso yra daugiau negu šimtas.

Dar iš laidotuvių procesijos Vilniuje, kai buvo laidojami žuvusieji už Lietuvos laisvę praėjusį trečiadienį Antakalnio kapinėse.

— Washingtono senatorius A. D'Amato praėjusį ketvirtadienį kalbėjosi telefonu su Lietuvos AT pirmininku Vytautu Landsbergiu apie esamą padėtį Lietuvoje.

Šiandien Ukraina, mums draugiška respublika, mini savo trumpos nepriklausomybės paskelbimo dieną, kuri buvo paskelbta 1918 metų sausio 22 dieną. Čia matome Ukrainos sąjūdžio Rukh vadus Love, kai liepos 16 d. jie paskelbė Ukrainą suverenia respublika. „Slava Ukrainai!“ Iš kairės matyti sąjūdžio vadai: Mykhailo Batih, Orest Vlokh, Bohdan ir Mykhailo Horyn, Yevhen ir Ihor Hryniv, Ihor Derkach, Ivan Drach, ukrainiečių sąjūdžio vadas, šypsoi vidury, Roman Ivanychuk, Iryna Kalynets ir Mykhailo Shvaika.

Iš kaimų ir miestų susirinkę saugo savo Parlamentą

Vilnius. — 1919 sausio 17. — Pasak Lietuvos Aukščiausiosios tarybos žinių informacijos, kurias perdavė „Amerikos balsas“, nors ir galutinai nepatvirtintas, Vilniaus televizija tą vakarą transliavo iš slaptos vietos tos dienos žinias ir populiarią vakaro programą „Panoramą“. Miesto gyventojai galėjo matyti tą programą, nors jos matomumas buvo ribotas, maždaug 10 kilometrų aplink miestą. Simas Ardžiūnas perduodamas šią žinią, pasakė, kad ir vadinamasis „Išlaisvinimo komitetas“ naudodamasis Sovietų karių užimta stotimi, perdavė savo programą, pirmiau rusų kalba, o paskui lietuvių. Vėliau grojo muzikos plokštelės. Stotis veikė beveik dvi valandas.

Vilniaus radijas dar neveikė ir gyventojai klausosi Kauno radio programos, maždaug už 100 kilometrų, ypač klausydami žinias.

Tie patys informacijos šaltiniai praneša, jog keturi laikraščiai lietuvių kalba pasirodė po to, kai Sovietai užėmė pagrindinį spaudos centrą su spausdiniu spaustuve. „Lietuvos aidas“ pasirodė kasdien. Jo buvo atspausdinta 120,000, egzempliorių nežinia kur. Kai kada „Lietuvos aidas“ pasirodydavo tik vieno puslapio, o kai kada keturių puslapių. „Lietuvos rytas“, buvusioji „Komjaunimo tiesa“, nepasirodė reguliariai. Du savaitraščiai — „Gimtas kraštas“ ir „Vilniaus laikraštis“ taip pat buvo atspausdinti. Nepriklausomoji „Respublika“ taip pat išleido vieną laidą.

Naujieji Pilėnai

Taip pat pranešama, jog Aukščiausiosios tarybos — Parlamento rūmai „pavirto“ į tvirtovę. Pastatas, kuris yra Gedimino gatvėje, atrodo lyg apgultas. Prieštankiniai apkalai yra iškasti apie Parlamento rūmus ir pastatyta didelė cementinė tvora. Šalia tos tvoros yra pastatyti prieštankinės kliūtys, padarytos iš geležinių balkių, kad sulaukėtų tankus. Ant tų geležinių balkių ir stulpų žmonės kabina įvairius, gautus iš Sovietų valdžios, garbės medalius, įskai-

tant ir gerai žinomą Lenino ordiną. Net tūkstančiai rublių yra prikabinata su parašu, kad tai priedas Gorbaciovui prie Nobelio Taikos premijos. Netoli matyti ir užrašas „Gorbaciovai pasidalink Taikos premiją su Saddam Husseinu!“

Lietuviai būdi

Tūkstančiai žmonių būdi 24 valandas Nepriklausomybės aikštėje, kad apsaugotų Parlamentą, vienintelį laisvos Lietuvos simbolį. Žmonės iš kaimų ir miestų gerai organizuotais būriais atvyksta pakaitomis saugoti tuos rūmus. Šioje aikštėje sutiksi ne tik lietuvius, bet ir rusus, lenkus ir gudus, kurie eina su lietuviiais, praneša žurnalistas Rimantas Kanapie-nis. Jis pasakojo, kaip pranešė „Amerikos balsas“, jog vyksta ryškus tautybių bendravimas už Lietuvos laisvę. Solidarumas pagyveno. Skirtumai sumažėjo. Atvyksta daug parlamentarų iš kitų respublikų ir reiskia savo pritarimą lietuviams. Atvyko Maskvos miesto delegatai stebėti situacijos, įskaitant miesto tarybos narius Olegą Romanovskį, Sergiejų Kornevą, Anatolijų Želudkovą, Genadij Barykiną ir Sovietų deputatus Borodyną, Menzurenko ir Lakšyną. Jelcinas atsiuntė savo asmeninį stebėtoją Burbulį.

Tačiau Vilniuje nuotaika įtempta. Ignalinos atominės jėgainės darbininkai, kurių dauguma sudaro rusai, vis grasiną nutraukti elektros srovę rytinei Lietuvos daliai.

— Vilniuje vienas jaunas kareivukas paklaustas, kas jį liepė atvykti į Lietuvą, atsakė: „Gorbaciovai ir Jazovas“. Toks buvęs paaiškinimas, kaip praneša prancūzų žurnalistas, kai jiems buvo įsakytą vyksti į Lietuvą.

— „The Wall Street Journal“ antradienio laidoje labai plačiai aprašė Lietuvos laisvės klausimus ir įsidedo Pabaltijo atstovų Washingtono atsisaukimą.

— Danijos vyriausybė pasiūlė Lietuvai, jei bus reikalingas, jos sostinėje įsikurti Lietuvos egzilinių vyriausybę. Lenkija tokį pasiūlymą jau padariusi anksčiau.

LIETUVOJE

— Lietuvos Respublikos Aukščiausioji taryba nutarė atsteigti Lietuvos Respublikos Vyčio Kryžiaus ordiną, kuriuo bus apdovanojami asmenys, pasižymėję gindami Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

— Valstybinė komisija sudaryta tirti Sovietų ginkluotųjų pajėgų nusikaltimus. Jos pirmininku yra Gediminas Vagnorius, o jo pavaduotoju Kazimieras Motieka. Nariais yra Pranas Kūris, Juozas Olekas, Artūras Paulauskas, Jonas Prapiestis ir Zigmas Vaišvila.

— Aukščiausioji taryba Lietuvoje nutarė pavesti vyriausybei ir savivaldybėms surengti Lietuvos Respublikos gyventojų, turinčių Lietuvos pilietybę arba pilietybės teisę apklausinėjimą, ar jie pritaria naujos rengiamos Lietuvos Respublikos Konstitucijos teiginiui, kad Lietuvos valstybė yra nepriklausoma demokratinė respublika.

— Lietuvos Aukščiausioji Taryba įsteigė Lietuvos Respublikos gynybos fondą.

— Sovietų kareiviai dar vis neleidžia žurnalistų į Vilniaus radio ir televizijos pastatą. Tad televizijos žurnalistas, susirinkęs Lietuvos žurnalistų sąjungos patalpose ruošia radio laidas, kurios transliuojamos iš Parlamento esančios studijos arba tiesiog Vilniaus katedros aikštėje per garsiakalbius. Dirba ir vietinės radio stotys Lietuvos pasieniuose.

— „Amerikos balso“ radijas perdavė Lietuvos AT pirmininko Vytauto Landsbergio atsakymą į klausimą, ką reiskia dabartiniai įvykiai Lietuvoje: „Kariniių jėgų veiksmams yra žiaurūs, ir atrodo, kad jų nekontroliuoja liaudies valdžia, bet desinformacija yra rengiama valstybiniame Sovietų Sąjungos lygtyje. Arba Sovietų Sąjunga jau valdo karinę juntą, arba įvykiai Lietuvoje — tai tik pagalba Saddamui Husseinui. Arba kariniai įvykiai Lietuvoje yra karinio perversmo Sąjungoje pradžia“.

— Iš televizijos pastato, i kuri neleidžiama įeiti žurnalistams, nepatikrintomis žiniomis, žmonės matė išnešamus maišus su krovniais, kurie buvo vežami į Vilniaus aerouostą ir ten lėktuvu išskraidinami įmės nežinoma kryptimi. Prileidžiama, kad ten galėjo būti žmonių palaikai, kurie buvo nužudyti televizinių stotvie.

Jelcinas ragina Rusijos kareivius nenaudoti jėgos

Talinas, 1991 Sausio 15. (LIC)

— Rusijos Tarybų Federacinės Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas B. Jelcinas sausio 13 d. perskaitė tokį kreipimąsi užsienio žurnalistams Estijos Ministrų Tarybos patalpose.

Kareiviai, seržantai ir karininkai, mūsų bendrapiliečiai, šiuo metu prikaustyti armijos Pabaltijo respublikų ir Rusijos federacinės respublikos teritorijoje!

Šiandien, kai mūsų šalis išgyvena ekonominę ir politinę krizę, sveikosios visuomenės jėgos, pasinaudamos teisinėmis, konstitucinėmis formomis, ieško išeities būdų iš susidariusios sunkios padėties, jums gali duoti įsakymą stoti prieš teisėtai įkurtas vyriausybes, prieš taikingus žmones...

Šiuo tikslu Jums gali būti pasakyta, kad su jūsų pagalba atstatyta tvarka visuomenėje. Tačiau ar galima laikyti tvarkos atstatymu, pažeidžiant įstatymus ir konstituciją, o būtent tai Jums skelbia tie, kurie stengiasi politines problemas išspręsti karinių dalinių

Tautinės mažumos už Lietuvą

Vilnius. — Čia tautinės mažumos susiorganizavo ir sekmaadienį padarė viešą pareiškimą, kad yra už Lietuvos nepriklausomybę ir pilnai palaiko Lietuvos Respublikos vyriausybę, kuriai vadovauja Vytautas Landsbergis. Tai yra visai priešingai Sovietų televizijos skelbiamai žiniai, kad tautybės nepalaiko Lietuvos vyriausybės. Demokratijos vardu jos pasiuntė specialų raštą Sovietų prez. M. Gorbaciovui ir Lietuvos prez. V. Landsbergiui ir visoms pasaulio tautomis. Tą pareiškimą pasirašė Artiom Inozemtsev, Rusijos Kultūros centro pirm., Jerzy Surwilo, Vilniaus miesto lenkų sąjungos pirm., Valentin Stech, Gudijos „Siabryna“ klubo pirm., Fiodor Niunko, Gudijos Kultūros klubo pirm., dr. Romualdys Brazys, Lenkų mokslinekų draugijos pirm., prof. A. Liaukon-Fliek, Vokietijos Kultūros draugijos pirm., Makir Gamzazayev, Azerbaidžano Bendruomenės pirm., Liia Urmanienė, Estijos draugijos pirm., Dali Gogisvili, Gruzijos draugijos pirm., Zinaida Ohanian, Armėnijos Kultūros klubo pirm., Jan Senkewicz, Lenkijos sąjungos pirm., ir Inesis Kiškis, Latvijos draugijos pirm.

— Lenkija ir Suomija pirmieji atsiuntė Lietuvai pagalbą vaistais, nes labai trūksta vaistų skausmo sumažinimui, švirškų ir peršimo medžiagų. Lenkai paaukojo ir daug kraujo plazmos.

— Vilniuje žmonės nepaprastai jautriai atsiliepė į prašymą padėti sužeistiesiems, atnešdami į ligonines ką tik gali ir ką dar turėjo savo namuose.

— I Vilnių vyksta žmonės iš Lietuvos miestelių ir kaimų padėti saugoti Lietuvos Parlamento rūmus, kurie saugomi rotacine tvarka dieną ir naktį.

— Čekoslovakijos Parlamentas nutarė pasiųsti savo atstovus stebėti įvykius Lietuvoje. Laukiama ir Švedijos delegacijos.

pasiuntimu.

Prieš eidami šturmuoti valstybinius objektus Pabaltijo kraštuose, prisiminkite savąjį namų židinį, savosios respublikos ir savo liaudies dabartį ir ateitį.

Vykdydami įsakymą užimti vyriausybinis objektus ir panaudoti ginklą prieš gyventojus, jūs tampate tamsių jėgų irankiu.

Reakcingų jėgų, privedusių kraštą prie katastrofos briaunos, politinės ir dabartinės ekonominės struktūros, tikslai yra:

nutraukti demokratinį procesą šalyje ir perėjimą į tokias gyvenimo formas, kurios garantuoja gerovę ne atskirai privileijuotai valdančiosios klasės grupei — nomenklaturai, bet visai liaudžiai;

panaikinti liaudies išsivajotas respublikų suvereniteto deklaracijos ir tokiu būdu nutraukti naujos suverenų valstybių sąjungos kūrimą;

nutraukti ginkluotės mažinimo procesą, įtampas mažinimą tarp tautų ir sukūrimą teisingų tarpusavio santykių su išsivysčiusiomis Vakarų šalimis;

štai tokie reakcingų jėgų tikslai, kurios stengiasi išnaudoti jus, kareiviai ir karininkai, savo politiniame žaidime.

Nejaugi jūs priimsite šį vaidmenį, kurį jums priskyrė?

Aš noriu atkreipti jūsų dėmesį į tai, kad pasiuntimas karių, atliekančių karinę tarnybą Rusijos fed. respublikoje, vykdyti užduotis, kurios nenumatytos 29-ajame Rusijos konstitucijos straipsnyje, prieštarauja RTFSR AT nutarimui, kuris buvo priimtas 1990 metų gruodžio 11 dieną, ir todėl šis veiksmas laikomas neteisėtu.

Šiandien ir pačiai armijai reikalinga pagalba, ypatingai socialinė. Todėl RTFSR AT artimiausiu metu numatys priimti kelis nutarimus, kuriais bus siekiama išspręsti tas socialines ir ekonomines problemas, kurios šiuo metu rūpi jums ir jūsų šeimoms.

Mes kategoriškai atmetame nuomonę, kad armija yra reakcinė priešliaudinė jėga. Todėl, kad mes žinome, jog armija, tai visų pirmą mūsų šalies piliečiai, jos vaikai, kuriems mūsų tėvynės likimas nemažiau svarbus kaip ir mums visiems. Mes įstikinę tuo, kad sveikosios jėgos kariuomenėje-armijoje neleis jai išeiti į priešliaudinį kelią, remiant reakciją.

Mes tikime ir jumis, šių dienų Rusijos karininkais ir kareiviais, kuriems, kaip ir ankstesnėms karių kartoms, nesvetimos aukščiausios dvasinės vertybės: garbė, drąsa, geraširdingumas, ištikimybė liaudžiai ir tėvynei.

KALENDORIUS

Sausio 22 d.: Anastazas, Aušrius, Skaistė, Vingaudas, Vincentas diakonas.

Sausio 23 d.: Ildefonsas, Raimundas, Gunda, Gailigedas, Laisvys.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 7:12, leidžiasi 4:52. Temperatūra dieną 15 l., naktį 9 l.

DYKUMOS SMĖLYJE PALAIDOTAS

Gal labai nedėkingu metu tas žiedas pražydo, kuomet pasaulis apie laisvę tik kalbėjo, bet žavėjosi tirnu. Tas tironas daugiau rafinuotas ir todėl pavojingesnis, negu Hitleris ar Stalinas. Taip pat žymiai pavojingesnį arsenalą turi, tad ir gali juo žaisti ir pasaulį šantažuoti. Pasauliui nesuprantamus žodžius kalbėjo „perestroika“ ir „glasnost“, net rusai nežinojo, ką tie žodžiai reiškia. Nežinodami, žinoma, kiekvienas sau mieliausią sąvoką pritaikė. Tas naujas tironas — Gorbačiovas reformatorių vaidino. Rusijos istorijoje jis nėra pirmas, tokių reformatorių ir apsimetėlių daug yra buvę. Per daug giliai į istoriją nebrendant, tik vieną tokį apsimetėlį tepaminėsiu, kurio vardas buvo magiškas. Jam lankstėsi caro rūmų damos, kunigaikščiai ir generolai. Kiek vyresnės kartos žmonės ir Rusijos istoriją žinantieji gal jau atspėjote — tai Rasputinas.

Beveik beraštis Rusijos muzikas-arkliavagis, kuris buvo laikomas Dievo žodžio skelbėju ir jame Rusijos gelbėtoja įžiūrėjo. Ir tuo metu Rusijos švišiuomenė jame tik šarlataną matė. Ji buvo teisi — jis daug prisidėjo prie caro žlugimo. Rasputinas ir Gorbačiovas yra labai skirtingi ir kartu panašūs. Abu nors ir skirtingais būdais, sugebėjo dominuoti ir primesti savo valią. Abiejuose įžiūrimas mesianizmas. Kaip Rasputine, taip ir Gorbačiove Rusijos švišiuomenė avantiūristą matė. Matydama jo pavojų pasaulį perspaudė apie stalinizmo atgimimą ir diktatūros grįžimą. Deja, vakariečiai jame tik reformatorių temato.

Mes matėme Gorbačiovą besispystantį, taip pat matėme pikta ir kumščiu daužantį. Kuris iš jų yra tikrasis Gorbačiovas, tai turbūt ne jis pats nežino. Kadangi visi jo ėjimai yra vingiais ir zigzagais. Kiekvienoje kalboje jis skirtingai kalba ir pats sau priestariauja. Kas jis yra — parodys tik istorija. Tik viena tėra aišku, kad jis nėra nei didysis reformatorius, nei rusiškas Martynas Liuteris. Taip pat jis nėra nei rusiškos imperijos ardytojas, kūrėjas, nei blogas supratimas, ką reiškia Sovietų Sąjunga. Gorbačiovas besiginčydamas su Jelcinu tą sąvoką išrėškino. „Kas yra Sovietų Sąjunga? Rusija ir yra Sovietų Sąjunga“ Taigi trumpai ir aiškiai. Be jokių vingių.

Kaktoje jis turi charakteringą dėmę. Jo karjeros pradžioje buvo sakoma, kad jis yra kraujo ženklus pažymėtas. Dabar Nobelio Taikos medalį užsikaabinęs, jis jau apie kraują praliejimą kalba. Šias eilutes berašant, paskutiniaus pranešimais, kraujas jau pradėjo Vilniuje lieti. Rašydami apie Lietuvos laisvės reikalus, negalime Gorbačiovo išvengti, kadangi pasmerkdamas Staliną ir jo nusikaltimus, jis sukėlė pavertimų viltį. Tad ir pavertę jame reformatorių ir laisvintoją įžiūrėjo. Ne jie vieni klydo. Jis nėra joks reformatorius, bet tik dekoratorius. Jis manė, kad tik perdekorduodamas ir perdažydamas sovietinį tautų kalėjimą, jo inamius laimingesniais padarys. Jis pasmerkė Staliną ir jo nusikaltimus, tačiau jo grobio nenori iš jo rankų paleisti.

Amerikos dabartinės administracijos laikysena ir parama Gorbačiovą padarino ir ragus

jam užaugino. O pasaulio ir ypač Amerikos dėmesiui nukrypęs į Arabijos dykumas, jam davė laisvas rankas. Situacija dar pablogino ir vidaus trintis Lietuvoje. Tokiu metu vyriausybės pasikeitimas yra labai blogas ženklas. Kuomet Ševardnadze savo pareiškimu nustebeino pasaulį, jo pasitraukimo priežastis analizuojant, Brežnevi pasakė: „Ševardnadze turbūt žino ką nors, ko mes nežinome. Galimas dalykas, kad bus represijos ir kraujo praliejimas. Greičiausiai tai nebus Pabaltijo valstybėse, bet gal Gruzijoje“.

Dabar išėjo visai priešingai, pirmoji auka yra Lietuva. Gorbačiovas laukinio žvėries instinktu ir puolė tą auką, kuri atrodė daugiausia pasimetusi. Jau iš Prunskienės pranešimo Aukščiausiosios tarybai buvo galima suprasti, kad Maskva sugriežtino savo laikyseną ir apie derybas nebeįsikišė. Vilniuje prasidėjus vyriausybės krizei, kariuomenė pradėjo užiminti pastatus. Užimant spaudos rūmus ir vidaus reikalų ministeriją, užėmimo metu buvo ir sužeistų. Kai radijo bangomis sklido žinios apie brutalius veiksmus, Bushas džiaugsmingu balsu pranešė, kad jam skambino Gorbačiovas. Paskambinęs pranešė, kad ir toliau remia Amerikos politiką Persų įlankoje. Radijo pranešėjas nuo savęs pridėjo: „neaišku, ar buvo Lietuvos reikalų kalbėta“. Visi prezidento pasisakymai yra Sovietų ambasados ir jų žinių agentūrų sekami ir tuojau į Maskvą perduodami.

Toks Busho džiaugsmas Kremliuje buvo supastas, kaip žalia lempa raudonarmiečių tankams. Iš to padarė išvadą, kad Bushas gal vėl apie „broccoli“ pradės kalbėti, dar priedo pasakys, kad „viską rūpestingai seka“ ir tuo pasibaigs. Galutinį signalą turbūt davė Senatas. Per „Margučio“ radijo programą penktadienio vakare buvo pranešta, kad, besvarstant Irako reikalus, buvo pasiūlyta rezoliucija ryšium su įvykiais Lietuvoje. Buvo siūloma pasmerkti sovietų veiksmus ir atšaukti „viršūnių konferenciją“. Po pranešimo buvo pasakyta, kad ši rezoliucija vienbalsiai priimta. Žinant, kad turime daug draugų Senate, tai atrodė patikima žinia.

Pasirodo, kad buvo suklusta. Jau po vidurnakčio, pasiūlyta rezoliucija buvo atmesta. Nepraėjus nė daugeliui valandų Vilniuje tankai ir parašiutininkai puolė beginklius, nekaltus ir ramius žmones. Pasigirdo šūviai ir pradėjo lietus kraujas. Šūviams nutilus, ant žemės gulėjo lavonai. Buvo apie pusantro šimto aukų, įskaitant sužeistuosius.

Žinia eterio bangomis pasiklido po visą pasaulį. Net ir Bushas nebegalėjo to fakto nusilepti ir nutylėti. Buvo suaukta spaudos konferencija Baltųjų rūmų sode, kurioje buvo kalbama Lietuvos ir Irako klausimais. Prezidentas, žinoma, įvykius apgailestavo ir smerkė smurtą. Tačiau ir paklaustas nepasakė, ar bus sankcijos nepašalintos. Taip pat nepasakė, ar bus atšaukta „viršūnių konferencija“. Po konferencijos žinių komentatoriai aiškino, jog bijoma aščiau pasisakyti, kad nebūtų netekta sovietų paramos Arabijos smėlynuose.

J. Ž.

SUINTENSYVINTI AUKŲ RINKIMĄ

Pokalbis su Juozu Giedraitiu, Tautos Fondo valdybos pirmininku

Sukaktuvininkas Juozas Giedraitis ir dr. Leonila Giedraitienė
Nuotr. L. Tamošiūnas

Juozas Giedraitis, nors peritų metų pabaigoje baigė 80-tą gimtadienį, bet uoliai vadovauja Tautos Fondo valdybai ir renka aukas, kad Lietuvos laisvė būtų greičiau atgauta ir kad lietuviai veikėtų Lietuvos laisvės idealui išievojimoje. Po metų apyskaitos valdybos pirmininkas nuoširdžiai atsakinėjo visus klausimus, kurie įdomūs žmonėms, aukojantiems Lietuvai ir lietuviškiems reikalams. Visi nori, kad Lietuva ne tik pasiskelbtų nepriklausoma, bet ir būtų laisva nuo visokios komunistinės valdžios ir komunistinių idėjų, auklėjimo ir gadinimo. Suaukoti Lietuvos laisvei pinigai yra garantija, kad Lietuvos laisvė nebus užmiršta, net kovojant už ją ir laisvę atgavus.

Toliau tegul kalba pats Pirmininkas, kuris geriausiai pažįsta Tautos Fondo reikalus, finansus ir ateities perspektyvas.

— Tautos Fondo vertė pagal duotą apyskaitą yra daugiau kaip pusė milijono dolerių. Ar Tautos Fondas nuolat auga?

— Taip, nuolat auga. Tikiau, kad ir toliau augs, nes įsigijęs visuomenės pasitikėjimą. Atskaitomybė yra tiksliai, investavimai saugūs ir nesišvaistoma

išlaidomis, nors atlieka didelių darbų su VLIKu. Bet tegul kalba skaičiai: aukų ir testamentinių palikimų 1978 m. buvo 61,924 dol., o po tolygiai auge 1987 buvo 252,700, 1988 m. 529,800, 1989 m. 652,200, o 1990 m. net 829,700 dol. ir dar apie 160,000 dol. uždirbom palūkanomis. Šiuo metu tiesioginėje Tautos Fondo kontrolėje yra 2,621,815 dol. Nuo Tautos Fondo inkorporacijos — 1973 — T.F. yra sutelkęs daugiau kaip 5 milijonus, bet didelės išlaidos yra per VLIKą, nes VLIKo ELTA įstaigos išlaikymas Washington, DC, atstovybė Europoje, ELTA 4-7 kalbomis biuleteniai, parama radijo transliacijoms į ok. Lietuvą, knygų leidiniams ir t.t. kasmet kaštuoja dideles sumas. Pereitais metais jiems išmokėjome apie 300,000 dol. Išlaidų susitaupo dalinai ir todėl, kad tiek aš tiek VLIKo valdybos pirmininkas su šeima visur vyksta savo lėšomis. Dr. Bobelio pastangomis gauta ir keletas stambių palikimų. Tautos Fondas kasmet vien JAV aukotojams išsiuntinėja apie 3000 pakvietimų.

— Laisvės išdas pamažu auga, bet ar rengiasi Tautos Fondas duoti Lietuvos atstatymui?

— Sausio 1 d. Lietuvos Laisvės išde buvo 1,441,960 dol. Išdas nėra atskiras fondas, o tik atskira sąskaita Tautos Fondo remuose. Kai prašome aukų, tai aukotojui leidžiama pasirinkti kam aukuoti: VLIKo veiklai, lūdui, Lietuvos atstatymo fondui ar specialiai sąskaitai. Unitrust, kur už auką aukotojas ar jo palikuonis gauna palūkanas iki aukotojo gyvos galvos. Į L.L. įdą eina ir visi palikimai, jei testatoriaus nėra nurodyta kitaip, pvz. stipendijoms ar pan. L.L. išdą kapitalas yra neliečiamas, tik jo palūkanos yra naudojamos Lietuvos Laisvės kovai per VLIKą. Tik Lietuvai atgavus pilną nepriklausomybę L.L. kapitalas bus pervestas Lietuvos vyriausybės sąskaiton, kaip nurodo TF nuostatai.

— Turite ir Lietuvos atstatymo fondą. Kuo jis skiriasi nuo Liet. Laisvės išdų?

— L.L. kapitalas neliečiamas dabar. Lietuvos atstatymo sąskaitoje esančios sumos gali būti naudojamos ir dabar. Lietuvos atstatymui lėšų reikalingumą TF pramato seniai ir toks fondas įsteigtas 1980 m. Pajamos čia ateina aukotojų specialiai tam fondui paskirtomis aukomis ir jau nemažai išleista per VLIKą. Šiuo metu Liet. atstatymo fonde yra 66,596 dol. Reikėtų, kad Lietuvos atstatymo fondas augtų juo greičiau, kad neprištigtų pagalbos ten, kur reikia.

— Viešai buvo paskelbta, kad 500,000 dol. paskirta Lietuvos kūriniui ir atstatymui. Ar buvo tie pinigai duoti Liet. valdžiai ir kiek jų duota?

— 500,000 Lietuvos atstatymui paskyrė VLIKas savo posėdyje, kuriame dalyvavo TF valdybos ir tarybos pirmininkai. Posėdyje sakiau, kad tokios sumos TF dabar negali skirti, nes neturi tiek Liet. atstatymo fonde, kai Liet. Laisvės išdų sumos negalima dabar liesti. Bet tai neklaidė VLIKui tai paskelbti, nes ir pats VLIKas turi atitinkamas sumas. Į VLIKą paskelbtą 500,000 paskyrimą Lietuvos atstatymui aš žiūriu, kaip į paskatą pagyvinti lėšų telkimą į jau 1980 m. atidarytą Tautos Fondo ribose Lietuvos atstatymo fondą, kurio sumos gali būti naudojamos dabar. Šiuo metu L. atstatymo fonde yra tik 66,596

tymų?

— Sausio 1 d. Lietuvos Laisvės išde buvo 1,441,960 dol. Išdas nėra atskiras fondas, o tik atskira sąskaita Tautos Fondo remuose. Kai prašome aukų, tai aukotojui leidžiama pasirinkti kam aukuoti: VLIKo veiklai, lūdui, Lietuvos atstatymo fondui ar specialiai sąskaitai. Unitrust, kur už auką aukotojas ar jo palikuonis gauna palūkanas iki aukotojo gyvos galvos. Į L.L. įdą eina ir visi palikimai, jei testatoriaus nėra nurodyta kitaip, pvz. stipendijoms ar pan. L.L. išdą kapitalas yra neliečiamas, tik jo palūkanos yra naudojamos Lietuvos Laisvės kovai per VLIKą. Tik Lietuvai atgavus pilną nepriklausomybę L.L. kapitalas bus pervestas Lietuvos vyriausybės sąskaiton, kaip nurodo TF nuostatai.

— Turite ir Lietuvos atstatymo fondą. Kuo jis skiriasi nuo Liet. Laisvės išdų?

— L.L. kapitalas neliečiamas dabar. Lietuvos atstatymo sąskaitoje esančios sumos gali būti naudojamos ir dabar. Lietuvos atstatymui lėšų reikalingumą TF pramato seniai ir toks fondas įsteigtas 1980 m. Pajamos čia ateina aukotojų specialiai tam fondui paskirtomis aukomis ir jau nemažai išleista per VLIKą. Šiuo metu Liet. atstatymo fonde yra 66,596 dol. Reikėtų, kad Lietuvos atstatymo fondas augtų juo greičiau, kad neprištigtų pagalbos ten, kur reikia.

— Viešai buvo paskelbta, kad 500,000 dol. paskirta Lietuvos kūriniui ir atstatymui. Ar buvo tie pinigai duoti Liet. valdžiai ir kiek jų duota?

— 500,000 Lietuvos atstatymui paskyrė VLIKas savo posėdyje, kuriame dalyvavo TF valdybos ir tarybos pirmininkai. Posėdyje sakiau, kad tokios sumos TF dabar negali skirti, nes neturi tiek Liet. atstatymo fonde, kai Liet. Laisvės išdų sumos negalima dabar liesti. Bet tai neklaidė VLIKui tai paskelbti, nes ir pats VLIKas turi atitinkamas sumas. Į VLIKą paskelbtą 500,000 paskyrimą Lietuvos atstatymui aš žiūriu, kaip į paskatą pagyvinti lėšų telkimą į jau 1980 m. atidarytą Tautos Fondo ribose Lietuvos atstatymo fondą, kurio sumos gali būti naudojamos dabar. Šiuo metu L. atstatymo fonde yra tik 66,596

— Turite ir Lietuvos atstatymo fondą. Kuo jis skiriasi nuo Liet. Laisvės išdų?

— L.L. kapitalas neliečiamas dabar. Lietuvos atstatymo sąskaitoje esančios sumos gali būti naudojamos ir dabar. Lietuvos atstatymui lėšų reikalingumą TF pramato seniai ir toks fondas įsteigtas 1980 m. Pajamos čia ateina aukotojų specialiai tam fondui paskirtomis aukomis ir jau nemažai išleista per VLIKą. Šiuo metu Liet. atstatymo fonde yra 66,596 dol. Reikėtų, kad Lietuvos atstatymo fondas augtų juo greičiau, kad neprištigtų pagalbos ten, kur reikia.

— Viešai buvo paskelbta, kad 500,000 dol. paskirta Lietuvos kūriniui ir atstatymui. Ar buvo tie pinigai duoti Liet. valdžiai ir kiek jų duota?

— 500,000 Lietuvos atstatymui paskyrė VLIKas savo posėdyje, kuriame dalyvavo TF valdybos ir tarybos pirmininkai. Posėdyje sakiau, kad tokios sumos TF dabar negali skirti, nes neturi tiek Liet. atstatymo fonde, kai Liet. Laisvės išdų sumos negalima dabar liesti. Bet tai neklaidė VLIKui tai paskelbti, nes ir pats VLIKas turi atitinkamas sumas. Į VLIKą paskelbtą 500,000 paskyrimą Lietuvos atstatymui aš žiūriu, kaip į paskatą pagyvinti lėšų telkimą į jau 1980 m. atidarytą Tautos Fondo ribose Lietuvos atstatymo fondą, kurio sumos gali būti naudojamos dabar. Šiuo metu L. atstatymo fonde yra tik 66,596

— Turite ir Lietuvos atstatymo fondą. Kuo jis skiriasi nuo Liet. Laisvės išdų?

— L.L. kapitalas neliečiamas dabar. Lietuvos atstatymo sąskaitoje esančios sumos gali būti naudojamos ir dabar. Lietuvos atstatymui lėšų reikalingumą TF pramato seniai ir toks fondas įsteigtas 1980 m. Pajamos čia ateina aukotojų specialiai tam fondui paskirtomis aukomis ir jau nemažai išleista per VLIKą. Šiuo metu Liet. atstatymo fonde yra 66,596 dol. Reikėtų, kad Lietuvos atstatymo fondas augtų juo greičiau, kad neprištigtų pagalbos ten, kur reikia.

— Viešai buvo paskelbta, kad 500,000 dol. paskirta Lietuvos kūriniui ir atstatymui. Ar buvo tie pinigai duoti Liet. valdžiai ir kiek jų duota?

— 500,000 Lietuvos atstatymui paskyrė VLIKas savo posėdyje, kuriame dalyvavo TF valdybos ir tarybos pirmininkai. Posėdyje sakiau, kad tokios sumos TF dabar negali skirti, nes neturi tiek Liet. atstatymo fonde, kai Liet. Laisvės išdų sumos negalima dabar liesti. Bet tai neklaidė VLIKui tai paskelbti, nes ir pats VLIKas turi atitinkamas sumas. Į VLIKą paskelbtą 500,000 paskyrimą Lietuvos atstatymui aš žiūriu, kaip į paskatą pagyvinti lėšų telkimą į jau 1980 m. atidarytą Tautos Fondo ribose Lietuvos atstatymo fondą, kurio sumos gali būti naudojamos dabar. Šiuo metu L. atstatymo fonde yra tik 66,596

Dana!

dol., nes apie 100,000 dol. suma VLIKas parėmė vyriausybės ir A. tarybos parlamentarų keliones, kur reikėjo „kietos valios“ aprūpino Aukščiausiosią tarybą ir kt. elektronine aparatūra ir t.t. Didelių sumų pervedimas tiesiogiai vyriausybei ar parlamentui dar yra per ankstyvas. Užuominos, kad būtų pervestos stambesnės sumos į Švedijos bankus tik vieno asmens kontrolėje ir vienu parašu, nesiderina su mūsų atskaitomybės principais. Ta proga knieti man noras pasakyti apie aukas ir fondus. Mūsų ekonomistų apskaičiavimu lietuviai Amerikoje valdo apie 5 bil. dol. turto, kurių pusę gal tik Kalifornijos lietuviai. Yra gal apie 300 milijonierių. Daugumas jų didelėmis pastangomis sukaupė sumas ir toliau didina, nes tai biznio pagrindas. Jie ir eiliniai vidurinėsios kartos žmonės bei pensininkai stipriai aukoja visokiems reikalams. Juk išlaikoma apie 80 parapijų, 7 lietuvių vienuolynai su milžiniškais pastatais, bibliotekomis, sudaryti lietuvių, Tautos ir kt. fondai, Balfas, ALTA, lituanistinės mokyklos, L. Religinė šalpa ir informacijų biurai, L. Bendruomenė, Vasario 16 gimnazija, kolegija Romoje, lituanistinė katedra ir eibės kitokių visokių institucijų, apie 300 organizacijų ir t.t. Kiek išsiveža čia atvykę politiniai veikėjai, svečiai, kiek išsiunčiama Lietuvon automobilių, siuntinių ir kiek išveža ten išvyksiant... Manau, kad kasmet Amerikos lietuviai taip išaukvoja apie 15-20 milijonų dolerių. Dėlto ir per daug spausi aukotojus lyg ir sarmata, kai visi taip nuosirdžiai aukoja. Turime didžiutis lietuviškas išievyjas, kad ji tokia sąmoninga, valstybinės dvasios ir žino, kada, kiek ir kam aukoti. Ar niekam nekyla klausimas, kas tas visas įstaiigas ir lietuviškas darbus išlaikys, kai senoji karta bus išmirusi, o jaunoji sunkiai skiriasi su pinigais? Brazilijoje anuo metu Lietuvos valstybė išlaikė 6 mokyklas ir mokėjo algas mokytojams..., kad lietuvių būtų ten neišnyktų.

Taigi, ką reiškia tie keli milijonai lietuvių ar Tautos fonduose prieš paminėtas sumas. Jei išpompuosime ar likviduosime lietuvių, Tautos Fondus, BALFą — kas parūpins stipendijas, parems politinius žingsnius ar parems vargę patekusių?

— Ar užsienio esančios Tautos Fondo atstovybės padeda rinkti aukas ar tik

atstovauja?

— Tautos Fondo atstovybės užsienio ne tik renka aukas, bet yra lyg ir VLIKo ryšininkai su tų kraštų visuomenė. Jie yra žinomi visuomenės veikėjai. Dėl vietos stokos negali išvardinti tų visų darbščiujų bitelių, tai paminėsiu tik atstovybių pirmininkus: Anglijoje — Juozas Vilčinskis, Australijoje — prel. Petras Butkus, — Sydney, kun. dr. Pranas Daukyns — Melbourne, Kanadoje — Aidas Vaidila, Juozas Šiautius, Gediminas Rugienius, Jeronimas Cicėnas, Ernestas Steponas, L. Girinis, New Zeland — Mečys Cibulskis. 1990 iš užsienių gauta: Anglijos 34,261 dol. Kanados 91,462 dol., Australijos 55,008, New Zeland — 784, Kolumbijos 130, Europos 5,879 arba ir viso 187,424 dol. Čia įskaitoma ir aukos ir testamentiniai palikimai.

— Ar Tautos Fondas pasitiki išievyjoms lietuvių dosnumu Lietuvos laisvei, ar lietuvių pasitiki Lietuvoje ir išievyjose Tautos Fondo veikla?

— T. Fondas pasitiki išievyja, nes ji yra pilnai subrendusi valstybiškai ir ekonomiškai. Išievyja žino kam, kada ir kiek aukoti, nors paskutiniu laiku visuomenė lyg ir desorganizuota visokiais fondais, ad hoc fondais, specialiais reikaloms fondais ir t.t. Man dingojas, kad geriausia būtų aukoti per žinomus (Tautos, lietuvių fondus, Balfą), nes jie yra su praktika, turi savo įstaigas ir valdžios kontroliuojami ar prižiūrimi. Tačiau ir ad hoc fondai ar komitetai gal atlieka ir gerų darbų — istorija įvertins, o praktika išsijos nereikalingus ar savanaudiškus rinkėjus. Ar pasitiki T. Fondu lietuvių išievyja — ne man spręsti. Gal tai apgrendžia vis dosnesnės aukos Tautos Fondui. O ką galvoja ok. Lietuvos lietuviai, tai kol kas nelengva suvokti, nes jie apie čionykščius fondus dar nedaug žino. Tik visi prašo pinigų, nežiūrindami į pajėgumą, paskirties ir įstatyminių suvaržymų.

— Ar Tautos Fondo taryba ir valdyba sąžiningai atlieka visus darbus laisvei ir Lietuvai ar tik dar rengiasi Lietuvos laisvei padėti ateityje?

— Tautos Fondas yra daug padaręs per VLIKą ir betarpiu. Pažvelgus į 4-7 k. leidžiamus ELTA biuletenius, radijo į ok. Lietuvą transliacijas, eiles knygų išleidimas, atsargos kapitalo kaupimas L. Laisvės išde ir L. atstatymo fonde

(Nukelta į 4 psl.)

ROJAUS PAUKŠČIO GRĮŽIMAS

RŪTA KLEVA VIDŽIŪNIENĖ

34

Dabar kelionė vėl vyko gerai, nebereikėjo daugiau persėsti. Pasiekė keičiamą Innsbrucke, Salzburgė. Jūra gavo vietą prie laivo. Stotyse buvo galima gauti juodos netikros kavos, sykį greitomis pavyko suvalgyti liesos sriubos, tačiau dabar galvą skaudėjo beveik be perstojo, jautėsi turinti karščio. Kad tik greičiau, kad tik greičiau! Traukinys dabar skriejo beveik nesunaikintu gamtovaizdžiu, pro langą jį matė tingiai krutant jaučiais pakinkytus vežimus, o šalia einančios storos, negražios moterys palydėdavo juos nejudriu žvilgsniu.

Buvo gražus sekmadienio rytas ir oras virpėjo nuo varpų garsų, kai traukinys išlindęs iš dar vieno tamsaus tunelio išnirio žaliuojančioje Feldkircho stotelėje. Pati netikėtama savo laime Jūratė stovėjo tarp kelių vietinių keleivių ir sekė akimis nutolstančius vagonus. Iš vienos stotelės puses kilo status žaliuojantis kalnas, kitoje pusėje plėtėsi taikingas ir sekmadienio rimtyje paskendęs miestukas. Aš jau čia, aš atvažiavau, aš gyva! — kartojė Jūra, springdama džiaugsmo ašaromis. Net keista buvo stovėti ant nesvyruojančios žemės, matyti niekur neskubančius žmones.

Stotelė buvo nedidelė, bet jauki. Bilietus pardavinėjanti mergina smalsiai peržvelgė jai neįprastą apsirėgimą ir išbalusį veidą.

— Ar toli iš čia Laterns kaimelis? Aš atvažiavau net iš Vienos ir ieškau savo šeimos, kuri turi būti sustojusi pas daktarą Lau.

Merginos veidą nušvietė šypsena.

— Jūs, turbūt, esate ta lietuvaitė, kurios ieškoti čia beveik kiekvieną dieną atvažiuoja daktaro Lau tarnaitė? Taip, manęs jau daug kartų klausė ir prašė pranešti, jei jūs atsirastumėte. Bet jūs labai blogai atrodėte!

— Kelionė buvo ilga ir aš neturėjau daug maisto. — Eikite kairėn, ten yra kambarys motinoms su vaikais, gal galėsite ką gauti, o aš pasirūpinsiu pranešti apie jūsų atvykimą į Laternsą.

— Būčiau labai dėkinga.

Kambarys kairėje buvo tamsus ir neištaigingas, bet ten buvo kelios lovos atsigulti ir ant elektrinės plytelės sena moterėlė pilku vienuolišku apdaru virė kavą. Kai ji sužinojo Jūratės kelionės vargus, skubiai liepė gulti lovon ir niekuo nesirūpinti, pati tuo tarpu užbaltino kavą liesu pienu ir atnešė mažą saldzį bulkelę.

— Suvalgykite tai ir vėl atsigulkite. Man atrodo, kad jūs turite karščio. Ar ką nors skauda?

— Taip, galvą, jau kuris laikas. Bet tai praeis.

— Viskas praeis, o tuo tarpu išgerkite dar šį vaisių ir bandykite miegoti.

Gera buvo gulėti nejudančioje lovoje, dabar iš viso jai nieko daugiau nesinorėjo, kaip gulėti. Tas didelis įtempimas, vedęs ją pirmyn nuo ligoninės dienų, dabar staiga atsileido ir ji jautė ašaras riedant skruostais. Kas atrodė visiškai neįmanoma, ji buvo įvykdydusi ir dabar nereikėjo niekuo daugiau sielos. Čia jos laukė, čia buvo pastogė, maistas ir rūpestinga motinos globa.

Miegojo ilgai ir sunkiai. Nors juto kažką purtant petį, vis dar negalėjo atplėsti akių, galva tebebuvo sunki ir gerklė išdžiūvusi.

Pagaliau pradėjo išskirti daiktus ir žmones. Prie jos lovos stovėjo toji pati sena slaugė — vienuolė, šalia jos kita moteris šviesiais lino plaukais. Danutė, taip, tai jos draugė Danutė lengvai purtė jos petį, bandydama ją prikelsti.

— Dana!

— Vargšė mano Jūra!

Danutė apkabino draugę ir ilgai negalėjo jos paleisti. Džiaugsmas švietė jos akys.

— Pagaliau sulaukėme tavęs! Ir kiek mes rūpinomės, girdėdamos blogas naujienas iš Vienos, kiek graužėmes tave ten palikę! Tu labai nuvargusi, tiesa? Kas atsitiko rankai?

— Aš gal truputį sergu, bet tai kelionės padariniai, nieko rimto. Kaip mama, kur jūs mane dešitė?

— Papasakosiu viską vėliau, dabar turim eiti į autobusą, jie mūsų laukia. Laterns yra kalnuose, gana aukštai, beveik atskirtas nuo pasaulio, autobusus eina tik sykį į dieną. Tu gali eiti? — paklausė, pamačiusi Jūrą truputį susvyruojant.

— O, taip, gal truputį nugulėjau kaulus, man jau visai gerai.

— Kaip tavo... akys?

— Nežinau, truputį mirga, bet gal tai nuo silpnumo. Paskui papasakosiu, kas įvyko. Aš seniai gerai nevalgįsiu, vis kavą su duona.

Jos išėjo į gatvę. Sėslė pamojavo atsisveikindama ir joms dabar reikėjo pereiti kelias gatveles iki autobuso. Danutė beveik nešė nešė draugę, atsargiai pasakodama naujienas, bet Jūra tenorėjo greičiau gulti atgal į lovą. Pagaliau jos sėdėjo autobuse, kuriame visi žinojo Danutę ir klausinėjo apie jos draugės kelionę. Vaziavo aukštyn siauru kalnų keliu. Danutė sakė, kaip laisė minėjusi, dirbanti pas daktarą Lau prie trijų vaikų ir padedanti daktarienei virtuvėje, nes daktaras dažniausiai nakvojęs Lindau ligoninėje. Mamą įkūrė pas draugiškus senokus kalniečius, daktarienės draugus, gal ten busi vieta ir Jūratė. Dar šį rytą jos taip meldėsi kalnų bažnytelėje, — kad pagaliau ateitų kokia žinia ar iš Bielskuvienės ar iš Jūros, nenujausdamos, kad tuo momentu ji jau stovėjo Feldkircho stotyje.

(Bus daugiau)

LIETUVAI GRESIA IŠALKUSIOS MINIOS ANTPLŪDIS IŠ RYTŲ

IGNAS MEDZIUKAS

Sovietinis okupantas, vos įžengęs į Lietuvą 1940 m., savo taikiklių nukreipė į mokytojus, pastatydamas juos į keblia padėtį. Jei nepriklausomybės laikotarpiu keliamos buvo tautinės bei religinės vertybės ir gerbiami tautai nusipelnę vyrai, tai okupantas vertė Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį niekinti ir garbinti lietuvių dvasiai svetimus status, kurių vardu buvo įvykdytas tautos pavergimas. Mokytojas buvo priverstas veidmainiauti: vienaip galvodamas, kitaip kalbėti. Tai labai neigiamai veikė mokinius. Mokytojas turėjo būti ne tik mokytojas, bet ir seklys, įpareigotas stebėti mokinius, ar jie lankė bažnyčią, ir raportuoti kur reikalinga. Jaunimas nuo bažnyčios buvo izoliuotas. Norima buvo išauklėti sovietinį žmogų, laisvą nuo religinių ir dorovinių principų. Ir kas atsitiko: sovietinė sistema taip sugadino žmogų, kad neliko jokių idealų, dėl kurių jis aukotųsi.

Čia dedamos seno kunigo iš Lietuvos laiško ištraukos savo moksle draugui į Ameriką, iš kurio matyti, kad kas buvo gadinama per dešimtmečius, trumpu laiku sunku yra atitaisyti.

SUINTENSYVINTI AUKŲ RINKIMĄ

(Atkelta iš 3 psl.)

Lietuvai ir t.t. Viską dar kontroliuoja IRS ir jv. valstybių Tax departamentai. Manau, kad TF taryba iš 15 asmenų (kasmet 5 perrenkami), valdyba iš 8 asmenų, jv. komisijos, visas TF organizacijos tinklas su apie 160 asmenų atlieka savo uždavinius pasigėrėtinai, dirbdami be atlyginimo ir aukodami savo laiką ir talentus. Aukojantieji žino, kokiam fondui aukoja, gauna pakvitavimus, apyskaitas, dalyvauja patys arba per igaliotinius metiniuose susirinkimuose, kur išklauso ir tvirtina pranešimus renka taryba, revizijos komisija ir t.t. Reiktu, kad visuomenė dar stambiau remtų Tautos Fondą, kurio uždaviniai nėra baigti ir negreit baigsis. Ar gerai dirba Tautos Fondas įvertins istorija.

— Tautos Fondas yra lyg ir VLIKo kasa. Jei VLIKas baigs savo uždavinį ar ir Tautos Fondas likviduos?

— Tautos Fondas nėra VLIKo kasa, o savistovi nepelno siekianti korporacija, kuri yra įregistruota New York ir kitose valstybose. Tiesa, Tautos Fondas remia VLIKo darbus, kiek tai neprieštarauja TF ir valdžios nuostatomis. Lapkričio 3 d., VLIKo seime Clevelande VLIKo pirmininkas pasakė, kad, kai tik Lietuva bus laisva, tai VLIKas savo darbą baigs ir paskutinį seimą sušauks Lietuvoje. Gal ir šiais metais. Tačiau Tautos Fondas turės veikti dar daugelį metų, nes bus daug nebaigtų testamentinių, Unitrust bylų ir t.t. O, ko gero, platins laisvos Lietuvos pa-

tauti, paaugles mergaites išpriešinti, vagiliauti, net apšėdinti. Žinoma, visais laikais būdavo nusikaltimų, bet ne šitokių mastu. Mes, kunigai, puikiai jaučiame: greitai laiku nieko gero čia nepadarysi. Senasis auklėjimas be dvasios, be Dievo ir dar kovodamas prieš Dievą, prieš tikėjimą, savo įkalbinėjimais, kad, jeigu nėra pomirtinio gyvenimo, tai negali būti nei atsakomybės už blogus darbus, lygiai tyčiotasi iš Dievo Atlygintojo, už kilnaus žmogaus susivaldymą — jei iš viso nėra Dievo, tai kas tau atlygins už nesinaudojimą teikiama gyveno malonumais... O čia tokia veržli ta jaunystė, taip vilioja uždraustais vaisiais, ir nėra stabdžių, kai nepripažįstama jokių autoritetų, išskiriant savo igėdžius ir norus. Ir šalia šitiek anksčiau draustos, o dabar taip lengvai siūlomos pornografinės ir laikraščiais ir video filmais, kaip sunku atsilaukyti nesugundžius.

Protingesnieji tėvai tiesiog dūsauja, kaip išauklėti nesugadintus savo vaikus. Tikrai tu pavyoj daug ir labai didelių, nes jau nuo mažens vaikai šioje srityje apsviečiami didžiųjų padužų, kurie klasėse ar gatvėse žaidimuose tampa nerinktais vaidais ir, tenka pripažinti, jie turi mažesniems, net ir gerų šeimų vaikams didelės įtakos. Tokie vadai jau dedasi turį daug patyrimo, o kartais ir savo vaizduotėje sukurtų nešvankių istorijų ir jomis užnuodija mažo žmogučio širdelę, kad paskui ilgai jų negali atsikratyti. Tai tegul kas greit perauklėja tokias užkreistas vaizduotes, kai net ir vyriausybėje atsiranda tokios literatūros gynėjų ar

skolos lakštus...

— Kas finansuoja Elta? Koks jos tirazas ir ar verta ją leisti jei Lietuvoje taip pat eina Elta?

— Elta leidžia VLIKas, jau 40 metų, sunkiomis sąlygomis, bet ejo. Elta seniau ejo 7 kalbomis, dabar tik 4: liet. k. Elta 4,800 egz. 12-16 psl., anglų k. 2500 egz. 20-25 psl. Abi šios Eltas leidžia N.Y., redaguoja prof. Alg. Landsbergis, vokiečių k. redaguoja ir leidžia Vokietijoje Kazys Baronas, prancūzų k. redaguoja ir leidžia Paryžiuje B. Venskuvienė. Visas Eltas finansuoja Tautos Fondas, o liet. k. finansuojama Kanados Tautos Fondo atstovybės lėšomis. Visos Elta redaguojamos skirtingu tekstu, prisitaikant skaitytojams. Ją gauna viso pasaulio bibliotekos, spauda, parlamentai ir t.t. Nuo 1991.1.1 anglų ir liet. kalbomis eis kiek sumažintu formatu, bet tuo pačiu turiniu. Lietuvoje Elta išsina nereguliaciniai, ji dar nepasiekė VLIKo leidžiamos Elta lygio. Vasarą prof. Landsbergis tarsis su Lietuvos Elta dėl įvairių galimybių.

— Ką norėtumėte dar pridėti iš savo pusės?

— Noriu padėkoti laisvojo pasaulio lietuviams ir organizacijoms už dosnų TF rėmimą ir prašyti aukotojus, TF atstovybes, igaliotinius ir visus bendradarbius dar labiau suintensyvinėti aukų rinkimą. Visos aukos atleidžiamos nuo fed. mokesčių — ID # 51-0172223. Taip pat drįstu priminti, kad T. Fondas turi labai patrauklų abinaudės sutarties-Unitrust — planą, kur aukotojas ir jo palikuonis gali gauti palūkanas už paaukotą sumą iki gyvos galvos. — P.S.

bent jau žurnalistų užtarėjų su įvairiausių argumentų arsenalu. O vis dėlto norisi tikėti, kad bent tie mažieji, nuo 6 metų mokinukai, girėdami dažnus bažnyčioje skatinius išlikti gerai žmonėmis — padėtis su laiku pradės gerėti — ir dalis iš jų jau išaugs vertais pasitikėjimo žmonėmis. Prisipažinkim, kad jau ir dabar ne visi lanko tikybos pamokas. Jau kai kuriose vidurinėse mokyklose aukštesniųjų klasių mokiniai nelanko arba per mažas procentas telanko tikybos pamokas. Ir mūsų mieste vienos vidurinės mokyklos, kurioje mokosi apie 1300 mokinių, pamokų sąrašė nėra tikybos pamokų keliolikos iš 59 klasių. Jie nebuvo gavę iš Švietimo ministerijos rašto, pripažįstantį tikybą lygiateise pamoka. Dabar po Naujų metų jau ir jie žada pamokų tvarkaraštį normaliai sutvarkyti, ir gal nebus tikybos pamokos nustumiamos į septiną ir aštuntą pamoką. Mat šiais metais įsivedė naujovę, kad šeštadieniais vaikams nėra pamokų, užtat kiek ilgiau tęsis mokslo metai, anksčiau prasi- dės ir vėliau baigsis.

Labai ačiū už skanią kavutę, ja vaišinomės per šias paskutines mano vartines, kuriose jau mane įrašė į senųjų eiles. Tą dieną man sukako 80 metų. Kai stinga pas mus kunigų, tai dar ir tokio amžiaus einame pareigas. Kun. K. J. (Laiško autorius parašė pilną vardą ir pavardę, bet neturėdamas leidimo neskelbiu, pavartodamas tik inicialus — I.M.) už mane 4 metais vyresnis ir kur kas gyvybingesnis, o 5 metus praleidęs Sibire lageriuose, kartą pleskiu primustas, jau net palaikytas mirstančių, dar visai neseniai aptarnavęs dvi parapijas, o dabar pasiliek tik vieną — šeimininku ir visas pareigas atlieka normaliausiai. Tai ir aš, kol dar vyksypas nenurašo į nepilnavėrių eiles, dar mėginsiu darbuotis.

Kartu prieš mane atverstas „National Geographic“ spalio mėn. numeris, atėjęs kartu su lapkričio numeriu, kuriame rašoma ir apie Pabaltijo valstybes, bet jokios konkrečios pagalbos nepažadama Dovydo su Galijotu kovoje. Mes ir vėl palikti kovoti „Vienų vieni“.

Užtat mums ir grąšina nauja blokada, o tikrumoje gresia išalkusios minios iš rytų antplūdis. Mus apmaudą ima dėl jų šelpimo neracionalumo. Juk Rusijoje šių metų derlius užderėjo rekordinis, bet kas iš jo. Liko didžiulė dalis nenu- pjautų javų, nenukastų bulvių. Ar užtai verti jie šelpiti? Komunizmas dirbti juos jau atpratinio, juk žemė ne nuosava, o didžiojo dvarininko — valstybės, tai tas dvarininkas savo kumėšius visa kuo turi ir aptrupinti. Jei pas mus kolūkiečiai iš savo turimų karvių pristato į pienines 27 procentus pieno, daug užaugina galvijų ir kiaulių, tai pas juos beveik niekas neturi nuosavos karvės ar net vištos.

Kai susijungė abi Vokietijos, tai daugelis rusų armijos teko atitraukti iš Rytų Vokietijos. Demobilizuotų karių buvo atvežta į Vilnių 3000 ir pareikalauta jiems parūpinti butus. Mūsų deputatai per televiziją nusiskundė, kad jau kuris laikas jie iš Vilniaus niekur nesikrausto, o juk 40,000 šeimų vilniečių laukia butų, bet, matot, vyresnysis brolis užėmė! Vaziavau į Kazlų Rūdą, vieškelis veda per miškus. Vos tik į Lietuvą įžengė Tarybinė armija, jau 1945 m. pradėjo kirsti tą miško masyną. Dabar ten žaliuoja jaunuolynas, bet akys neužmato, kiek to jaunuolyno iškirto vis plečiant miške įrengtą aerodromą. Bet jei Lietuvai atgaus pilną nepriklausomybę, tai, anot dainos, „visas žaizdas apšūsi“.

Danutė Vidžiūnienė prie savo supakuotų rankdarbių, Kalėdų progą padovanotų „California Gardens“ Senelių namų gyventojams.

Nuotr. P. Tuskenienės

LIETUVA TELEVIZIJOJE

KAZYS BARONAS

Mūsų korespondentas Europoje

Paskutinę korespondenciją prizažėdau plačiau parašyti apie įvykius Lietuvoje bei redakcija vokiškai kalbančiuose kraštuose.

Iš anksto turiu pranešti, kad atgarsis buvo labai didelis. Po pranešimų apie Iraką, pasitarimus tarp J. Bakerio ir Aziz bei kai kurių Vokietijos žinių Lietuvos klausimas buvo įkeltas į trečią vietą, perduodant pranešimus tiesiog iš mūsų sostinės ar Maskvos.

Specialių parašytininkų atvykimas į Lietuvą trenkė kaip perkūnas iš mėlono dangaus, tuoj pat pranešant jau ankstyvose radijo žiniuose (dvi val. skirtumo tarp Vokietijos ir Maskvos), kartojant jas pvz. Frankfurto ir Stuttgarto radijo žiniuose kas valandą.

Leiskite grįžti prie sausio 8 d. Lietuvai ypatingą dėmesį parodė Vokietijos antras kanalas iš Mainzo, paskirdamas 10:45 val. vakaro „Heute Journal — šandieninis žurnalas“ programoje daug vietos įvykiams Lietuvoje (taip pat ir 7 v.v. žiniuose). Komentatorius — pranešėjas tuoj pat pažymėjo, kad padėtis Lietuvoje yra labai rimta, o gal net ir tragiška, nes atrodo, kad mėginama karinėm priemonėm ištrinti paskelbtą nepriklausomybę. Parlamente parodomai A. Brazauskas, ir K. Prunskienė, (populiariausia ir žinomiausia užsienyje Lietuvos politikė), vėl demonstracija prie Aukščiausiosios tarybos pastato. Moteris lietuviškai šaukia „ką mes valgysime, ar turėsime vogti? Motami lenkiški užrašai (pastebėjau „žadamy“ — reikalaujamieji, Lietuvos, tačiau ir raudonos vėliavos. Staiga minia puola prie durų, tačiau kaip komentatorius aiškina, demonstrantus laiko studentai (matomi raiščiai ant rankovių) paleidžiami vandens švirkštai. Minia prasiveržia. Rodomas V. Landsbergis su mikrofonu prie lango. Jis kalba į minią rusiškai ir tik antroje vietoje lietuviškai pranešdamas, kad vyriausybė atšaukė kainų pakėlimą.

Archyvinis vaizdas: Aukščiausiosios tarybos nariai, susijungę aukštai iškeltomis rankomis skanduoja — Lietuva, Lietuva... (po Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo). Vokietis klausia, ar ta euforija dingio Lietuvoje?

Sausio 9 d. platūs komentarai Frankfurto radijo stotyje specialaus Maskvos korespondento bei

pietų metu iš Talino. Pranešama, kad kariuomenė užėmė svarbius strateginius punktus Vilniuje.

Televizija po J. Bakerio pranešimo ir trumpų vokiškų žinių vėl žiūrovus perkelia į Vilnių, nufilmuodama šarvuotius prie televizijos stoties, minią su trispalvėm prie parlamento rūmų. Komentatorius aiškina, kad lietuviai nori apsaugoti rūmus nuo raudonarmiečių kartu demonstruodami už Lietuvos nepriklausomybę. Tačiau yra ir priešinga mažą grupę.

Spauda, pasinaudodama vokiškom ir užsienietiškom telegramų agentūrom, savo spaudos korespondentais iš Vilniaus ir Maskvos pirmuose ir antruose psl. su nuotraukom ir dideliais užrašais „Panzer rollen durch Wilna — šarvuotieji rieda Vilniuje“ — informuoja skaitytojus paskutiniaisiais įvykiais Lietuvoje. Dienraščiai pabaigoje taip pat pridėda JAV vyriausybės spaudos atstovo — kalbėtojo Marlin Fitzwater pareiškimą, kad vyriausybė atidžiai seka dalinių atvykimą į respublikas.

Miuncheno liberalinis dienraštis „Sueddeutsche Zeitung“ po plataus pranešimo 2 psl. vėl komentuoja įvykius 4-tame psl. pažymėdamas ir klausdamas, ar šiemet Pabaltijyje pasikartos 1956 m. Vengrijos tragedija? Lietuvos, Latvijos, Estijos politikai bijo, kad Persų įlankos krizės šešėlyje Maskva vėl joms uždės brizgulus („Kandare“ — apinasris su žaslais). Jeigu tikrai M. Gorbačiovas mėgina tautines problemas įvertinti išspręsti — jis tuo pačiu iššaukia pilietinio karo pavojų.

MŪSŲ KOLONIJOSE

Rochester, N.Y.

AUKOJO PO MIRTIES

Jonas Adomaitis, anksčiau gyvenęs Rochesterjje, N.Y., buvęs ilgametis RLB choro dirigentas, mirė Sunny Hills, Floridoje.

Velionio žmonos Onos pageidavimu, jo atminimui ročesteriečiai bičiuliai suaukojo: JAV Lietuvių Bendruomenės „Dovana Lietuvai“ fondui 375 dol. ir Lietuvių Katalikų religinei šalpai 230 dol.

V. Ž.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

Parduodame greičiau už didesnę kainą!
Iškarojimas veltui!
Perkame ir parduodame visose JAV valstijose
Išlavinti ir patyrę tarnautojai.
MLS kompiuteris.
Perkame-parduodame ir mažas ir didesnes nuosavybes.
Vietinė įstaiga.
ALEXANDER J. MOCKUS
REALTORS, LTD.
6610 S. Pulaski, Chicago, IL 60629
(312) 767-6655
I lietuviams žinomas ir patikimas vardas.

RE/MAX GREIT PARDUODA
RIMAS L. STANKUS
(312) 586-5959 (708) 425-7161
Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią įstaigą, prašome paminti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įkainavimas nemokamai.

Pradėkite naujus metus naujame mūro-kedro „split-level“ name; ant kalnelio, Willow Springs, IL; 4 mieg. Graži apylinkė, miškai aplink. Tik \$159,900.
Kreiptis: **Joan Rizzi, Caldwell Banker,** tel. 708-789-3200

IEŠKO DARBO

Moteris ieško darbo.
Tel. 312-471-4263

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio žalos mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Stret
Tel. — GA 4-8654

T A I S O M E
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS IR ŠALDYTUUVUS
Kreiptis į **Hermis Deckys**
Tel. 585-6624. Nuo 8 ryto iki 6 v.v.
Kalbėti lietuviškai

E L E K T R O S ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turite Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sažiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

KORPI NEO-LITHUANIA
kviečia studentus į žiemos šokius, kurie rengiami šeštadienį, sausio 26 d. 7 v.v.
PASAULIO LIETUVIŲ CENTRO
salėje, Lemont, IL. Gros „Gintaras“.
Informacijai skambinkite:
Milda 708-749-7860

POVILAS PETKEVIČIUS

LENKŲ OKUPACIJOSE IR JŲ KALĖJIMUOSE

Šioje 187 psl. knygoje vilnietis autorius aprašo savo gyvenimo tarpsnį, praleistą lenkų okupuotoje Lietuvos dalyje ir aštuonerius metus kalėjimuose. Objektivitys ir sklandžiai parašytos apybraižos skaitytoją įtikina, kad mūsų kaimynas buvo žiaurus ir suktas. Šią knygą kiekvienam verta pasiskaityti ir turėti savo knygų bibliotekoje. Kaina su persiuntimu 9.50 dol. Illinois gyventojai dar pridėda 64 centus valstijos mokesčio.

Užsakymus siųsti: **Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.**

„ATLAIDAI — Lithuanian Pilgrimages“ — Loyolos Universiteto leidyklos išleista Romo Požerskio fotografijų knyga apie atlaides ok. Lietuvoje. Knygai įžangas parašė Mykolas Drunga, Česlovas Grincevičius, Laima Skeivienė ir Algimantas Kezys. Išleista dviem kalbom — angliškai ir lietuviškai. Verta turėti sau ir padovanoti kitam, ypač svetimtačiui. Gaunama „Drauge“, kaina su persiuntimu 27 dol. Illinois gyventojai dar pridėda 2 dol. valstijos mokesčio.

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ

pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMĄ mieste ir priemiestiuose. Sažiningai patarnaus

J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

MLS Kompiuterio pagalba, **BUDRATIS** asmeniškai ir sažiningai patarnauja įvairaus dydžio nuosavybių PIRKIME bei PARDAVIME. Veltui įKAINAVIMAS, nuolaida PENSININKAMS. Skambinti: 312-778-3971 arba 312-767-0600 ONE STOP REAL ESTATE, INC., 6600 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629

MLS ŠIMAITIS REALTY
Viktoras Šimaitis, Realtor
Nuosavybių pardavimas. Income Tax.
5953 S. Kedzie Ave.
Tel. 436-7878

FOR RENT

Apt. for rent near 54 & Richmond; 4 rms., 2 bdrms; heat incl. Free to move in from Feb. 1. \$385 mo. Call: 312-434-3943.

For rent: 2 apts on 1st fl.: one — 4 rms., another — 3 rms. Heat incl. 71st & California vic. Call: 312-737-2437

Išnuomojamas didelis 1 mieg. butas. Naujai išremontuotas; su šiluma, šaldytuvu, virykle. Arti parkas. 71 St. ir Francisco Ave. apyl. \$405 + „deposit“ Tel. 312-436-0844. Kalbėti angliškai.

Naujas poetas **Editas Nazaraite** eilėraščių rinkinį yra puikus įrodymas, kaip šių dienų technikos pasaulyje gali egzistuoti ir poezija, nuo to pasaulio neatitrūkdamas, net ji supoetindama.

Knyga išleido Ateities Literatūros Fondas. Ją galima gauti ir „Drauge“, jos kaina 6 dol., su persiuntimu — 7 dol. 50 centų; Illinois gyventojai prie sumos dar pridėda 48 centus mokesčio.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ DIENOS

ANTANAS LAUKAITIS

Dainų šventė mūsų Lietuvių dienos yra vienas iš svarbiausių meninių pasirodymų. Šiais metais šventėje dalyvavo: Adelaidės „Lithuania“ — vadovai N. Maciulytė-Stapleton ir V. Straukas, Geelongo Lietuvių choras, vadovė G. Pranauskienė, Melbourne „Dainos Sanbūris“, vadovės D. Levickienė ir B. Prašmutaitė, ir Sydnejaus „Daina“, vadovai B. Aleknaite ir J. Ankus. Šventėje turėjo dalyvauti ir Kauno Vyrų choras „Perkūnas“, vadovaujamas A. Viesulo, tačiau iš 40 turėjusių atvykti dainininkų bilietus Maskvoje gavo tik 10 ir, vietoj pilno choro, jie padarė labai gerą kvartetą, vėliau duodami ir paskirus koncertus. Šventės koordinatorius buvo V. Ališauskas, akompaniatoriai P. Celnas ir Z. Prašmutaitė ir pranešėjos B. Karazijienė ir Kr. Didelytė. Šventė buvo tikrai labai įspūdinga, pasirodant jungtiniam mišriam vyrų ir moterų chorams bei paskiriems savo miestų chorams. Pirmoje dalyje ypatingai moterų buvo labai gražiai pasipuošusios išsiginėmis ilgomis suknelėmis, kai antroje dalyje visos dėvėjo tautinius drabužius. Repertuare buvo ir daug naujų dainų su choralais dainuojant solo partijas olandui J. Blansjaar, kurio žmona yra lietuvė ir jis visiškai įsitraukė į lietuviškąjį Sydnejaus gyvenimą, šokdamas tautinius šokius ir dainuodamas chore, o taip pat ir B. Kymantienė. Pats įspūdingiausias vakaro parengimas buvo pabai- goje atlikta ištrauka iš operos „Jūratė ir Kastytis“, muzika K.V. Banaicio ir libretas Br. Buivydaite. Šiame pastatyme dalyvavo pianistė Z. Prašmutaitė, vargonininkas J. Ankus, mušamieji instrumentai P. Carroll, J. Richmond, fleitistė N. Slizytė, čelistė I. Brovedani, deklamatorė D. Antanaitienė ir viso to sunkaus pastatymo dirigentė D. Levickienė. Šventėje ypatingai gerai pasirodė jungtiniai chorai, žavėdami savo stipriais balsais ir geru dainų atlikimu, tačiau paskutinis atlikimas iš „Jūratės ir Kastytis“, pralenkę viską ir dirigentė bent kelis kartus turėjo vėl sugrįžti į sceną, nes padėkos garsūs plojimai išreiškė didelę klausytojų padėką visiems, ypatingai dirigentei.

Scenoje susirinkus visiems šventės dainininkams, dirigentams ir muzikiniam personalui, vadovas V. Ališauskas padėko- dovanodavo jubilatus ir paminėdavo ypatingas progas. Mėgdavo keliauti ir vystyti „dinamišką gyvenimą“. Labai mylėjo ir rūpinosi savo šeima. Šeimoje reikėsi didelė pagarba, meilė, linksmumas ir gera nuotaika. Jurgis su žmona eidavo dažnai pasivaikščioti, vis „abu“, vis susikabinę rankom. Savo gabumais sukūrė įvairių praktiškų, gyvenimą lengvinančių mašinų. Prieš dukters vestuves pastatė raguoliams kepti plytą. Abu su žmona kepė du didelius raguolius namo garaže ir pavaišino vestuvių svečius. Vokietijoje, kai buvo visko trūkumas, Jurgis sumontavo savo žmonai dantų gydymo gręžimo mašiną. Mašina buvo koja sukama, tarnavo pacientams daugelį metų, ir dabar išstatyta dantų gydytojų muziejuje Jaunimo centre Chicagoje. Taip eidamas per gyvenimą su glia Dievo, Tautos ir šeimos meile, Jurgis išskubėjo pas savo Onutę ir dabar parankėje abu vaikščioja Dangaus Laisvės Alėjoje.

Juozas Navakas

jo visiems dalyviams ir jie buvo apdovanoti paskiromis ir iš Lietuvos svečių atsivežtomis dovanomis. Švenčių tradicinės kanklės buvo perduotos būsimos Dainų šventės rengėjams — Sydnejaus chorui „Dainai“, kurio vadovas K. Protas perėmęs jas pakvietė visus choristus ir svečius atsilankyti 1992 metais į Sydnejų. Koncertas buvo baigtas Lietuvos himnu, kurį dirigavo svečiai iš Lietuvos A. Viesulas, prieš tai su savo kvartetu sudainavęs kelias dainas.

Melbourne Jaunimo teatras

Švędami savo įsikūrimo 10-tį šis jaunimo teatras suvaidino A. Kairio 3 veiksmų komediją „Ku Kū“. Veiksmas vyko gražioje turtingo lietuvių, gyvenančio Chicagoje, rezidencijoje. Vaidintojai — J. Mašanauskas, R. Lipsienė, V. Jokubaitytė, A. Prancūnas, L. Baltutytė, R. Didelis, L. Tigani, A. Bruožis, A. Karazija. Režisoriaus ir scenografo A. Karazija. Padėjėjai — A. Butkutė, V. Antanaitis, Kr. Didelytė, M. ir R. Baltučiai. Ši linksma komedija, parodant dabarties gyvenimą Amerikos lietuvių tarpe, buvo vaizdingai jaunųjų aktorių parodyta scenoje.

Lietuvių Bendruomenės suvažiavimas

Lietuvių dienų metu vyksta ir Australijos Lietuvių Bendruomenės krašto tarybos atstovų suvažiavimai. Melbourne buvo jau XXIII-sis. Suvažiavimų metu vyksta vykdomųjų organų, paskirų organizacijų, Bendruomenės laikraščio „Mūsų Pastogės“, Baltų tarybos ir kt. pranešimai. Melbourne pirmą kartą pranešimą padarė ir Lietuvos Respublikos vyriausybės atstovas Australijai prof. dr. A. Kabaila, o taip pat ir Lietuvos ministrė pirmininkė

K. Prunskienė. Po visų pranešimų, diskusijų, paskirų rezoliucijų, pasiūlymų, klausimų ir sumanymų, kas trunka dvi dienas, vyksta vykdomųjų organų rinkimai — krašto valdybos, krašto kontrolės komisijos, garbės teismo. Pas. Liet. seimo atstovų ir rezoliucijų bei sveikinimų priėmimas bei pasiuntimas. Naujojo krašto valdyba, išrinkta ateinantiems dvejiems metams yra iš sostinės Canberos. Pirmininkas yra Viktoras Martišius, gimęs 1939 metais Kaune. Jis yra teisininkas, baigęs sostinės universitetą, ejęs atsakingas pareigas kaip valdžios butų ir paskolų komisionierius, sostinės buvęs administratorius (burmistro čia nėra). Valdžios įstaigose išdirbęs 30 metų, jis prieš dvejus metus išėjo į privačią praktiką. Lietuviškame darbe jis ir yra gerai žinomas, kaip buvęs Lietuvių klubo, Canberos apylinkės, Lietuvių dienų sostinėje 1984 metais, statomo lietuvių paminklo sostinėje pirmininkas, o taip pat dalyvaujamas ir kitose organizacijose. Savo padėjėjais jis turi V. Genį — inžinierių architektą, V. Kabailienę — gimnazijos mokytoją, menininkę, J.J. Kovalskį, baigusį sostinės universitetą ir dirbusį diplomatiniam korpuse, A. Stepanienę — gimnazijos mokytoją, menininkę ir dr. A. Stepaną — medicinos daktarą. Atrodo naujoji valdyba yra stiprios sudėties ir reik tikėtis savo darbą atliks labai gerai.

N. Metų balius

Visiems renginiams pasibaigus, Lietuvių dienos yra baigiamos tradiciniu N. Metų sutikimu, kuris šį kartą vyko dideliame valstybiniame paviljone, dalyvaujant daugiau kaip 1000 svečių. Visi svečiai buvo ypatingai gražiai pasipuoę ir jautėsi tikrai šventiška nuotaika, tik tomis dienomis pasitaikę gana karštokas oras, išspaudė ne vieną prakaitėlio lašą bešokantiems. Baliaus metu, kuriame dalyvavo ir ministrė pirmininkė K. Prunskienė su savo vyru ir kitais kvietiniais svečiais, pasveikino visus žymesnius šventės ir lietuvių.

A.ŠA.

ANELEI GRIGELYTEI BAJALIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamės dukterims: VIKTORIJAI ir SAULEI bei jų šeimoms, seserims: STASEI, VIKTORIJAI ir DANUTEI su šeima bei broliui KASIUI.

Raseinių gimnazijos bendraklasiai ir draugai:

Emilija Valantinaitė Kutkienė
Danutė Rimkutė Pareigienė
Birutė Beržinskaitė Jovaišienė
Aldona Statkevičiūtė Mikalauskienė
Janė Bakšytė Pumputienė
Emilija Juodkaitė Valantinienė
Martytė Kumpikevičiūtė Karalienė
Bronius Beržanskas

Mylimai Dukrai

A.ŠA. RAMONAI

iškeliauvus į Viešpaties Namus, guodžiame liūdinčius tėvus MARIJĄ ir VINCENTĄ DERENČIUS. Reiškiamės nuoširdžią užuojautą visiems giminėms.

Lietuvos Dukterų draugija

A.ŠA.

JUOZUI DAMBRAUSKUI

mirus, tebūna šviesi Amžinybė. Liūdinčią našlę JADVYGĄ, mūsų draugijos narę, ir velionio vaikus nuoširdžiai guodžia.

Lietuvos Dukterų draugija

DRAUGAS, antradienis, 1991 m. sausio mėn. 22 d.

5

kojo darbo rengėjus, įteikdama jiems po lietuviškąjį dirbinį ar paveikslą.

Esant labai smagiai ir gerai nuotaikai, net nebuvo pastebėta, kai ir vidurnaktis atėjo. N. Metai buvo sutikti visiems giedant Lietuvos himną, o po to sveikinimai, bučiniai, sampanas ir linkėjimai, linkėjimai. Senieji metai buvo tikrai labai gražiai palydėti, o naujieji dar gražiau sutikti. Tikėkimės, kad šie metai bus taip pat daug gerens ir laimingesni mūsų Tėvynei Lietuvai.

Pabaigtųjų iešminė

Šiek tiek pamiegojus, daugumas svečių ir vietinių lietuvių susitiko gražiam Doncaster parke, kur vyko atsisveikinimo iešminė. Čia jau buvo tikras poilsis, vėsesnis oras, įvairiausių valgių, kepamų ir šaltų kvapai, šaltas alutis ir kiti gaivinantys

gerimai. Vieni iš šios iešminės rengėjų buvo sportininkai. Ministrė pirmininkė, negalėdama dėl įvairiausių politinių ir kitų užsiėmimų plačiau pabendrauti su sportininkais, čia buvo tiesiog jų „pagrobta“, padavinta tipišku australiškuoju B.B.Q. maistu, šaltu alumi ir kitais iešminės skanumynais, plačiau jai susipažinus ir su mūsų sportininkais, žymesnius veikėjus ji apdovanojo tautiniais suvenyrais. Tai buvo tikrai neoficialus ir draugiškas pabendravimas su malonia ir, ko ne visuomet gražiai besisypsancia ministere pirmininke.

Žmogus, kaip upė: kartais skuba, kartais pamažu slenka, kartais išsilieja iš krantų, kartais nusenka, kartais švari, kartais drumzlina, kartais griaua krantus, kartais tyli.

Anonimas

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. California Avenue
Telefonai — (1-312) 523-0440 ir (1-312) 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — (1-312) 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — (1-312) 523-0440

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS

Laidotuvių direktoriai
nuo 1916 metų
PRANEŠA

kad atidaro naujus laidotuvių namus

6541 S. KEDZIE

Marquette Parke

Kiti S. C. Lack laidotuvių namai:
11028 Southwest Hwy. * Palos Hills
9236 S. Roberts Rd. * Hickory Hills
2424 W. 69 St. * Chicago

Visų telefonas: 708-974-4410

PETKUS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

A. a. dipl. inž. Jurgis Damas

GARBINGĄ GYVENIMO KELIONĘ UŽBAIGĘ A.A. DIPL. INŽ. JURGIS DAMAS

1990 m. balandžio 1 d. paliko šį pasaulį dipl. inž. Jurgis Damas, išskubėdamas pas žmoną dantų gyd. Onutę, kurią palaidojo prieš 6 mėnesius. Abu sukūrė 48 metų darnios šeimos gyvenimą ir, pabėgę nuo komunistinio teroro, Amerikoje išgyveno 41 metus.

Jurgis gimė 1907 m. spalio 30 d. Katilių kaime, Griškabūdžio valsčiuje ir parapijoje, Šakių apskrityje. Buvo 4 vaikas iš 7. Tėvas buvo ūkininkas ir valstiaus sekretorius. Tėvas prieš pirmą pasaulinį karą slapta mokė apylinkės vaikus lietuviškai ir buvo vadinamas „daraktoriu“. Jurgio mama kartu su vyriausia dukterimi Maryte sėkmingai vedė ūkį ir sudarė sąlygas vaikams studijuoti. Kai tik įsikūrė gimnazija, Jurgio tėvas suorganizavo kaimynus, sudarė arklį pavadas ir vežė vaikus mokyti. Jurgiui buvo numatyta pasilikti namie ir perimti ūkininko pareigas, bet jis, trokšdamas mokslo, verkė tris dienas, kol jį priėmė į moksleivių eiles.

Jurgis, baigęs Katilių pradžios mokyklą, 1920 m. įstojo į Šakių „Žiburio“ gimnaziją, kurią baigė 1928 m. Toliau studijavo techniką Vytauto Didžiojo universitete Kaune nuo 1928 iki 1937 m., įskaitant pertrauką karo tarnybai atlikti. 1937 m. gavo inžinieriaus diplomą. Tuojau gavęs darbą geležinkelio tarnyboje, dirbo Kauno geležinkelio dirbtuvių viršininko padėjėju iki 1940 m. Lietuvos valdžia išrinko Jurgį specialiai vykti į Prancūziją ir 4 mėnesius gilinti technikos žinias. Grįžęs Jurgis buvo paskirtas Šiaulių geležinkelio ruožo dirbtuvių viršininku.

Šiauliuose viršininkui Jurgiui suskauto dantis ir jis kreipiasi į dant. gyd. Onutės Spudaitės kabinetą. Galėdamas nuo pareigų atitrūkti tik vakarais, jis būdavo Onutės paskutinis pacientas. Abu aukšto mokslo profesionalai ir ateitininkai, jie jautė bendrą pagrandą. 1941 m. birželio 1 d. jie sukūrė šeimą. Šliūbą davė Jurgio vyresnysis brolis vėliau Sibiro kankinys, kun. Jonas Damijonaitis. Jų pirmgimis sūnus Jonukas mirė

kūdikystėje 1942 m. Išaugo vienturtė duklė Onutė.

Lietuvą paliko 1944 m. Penkerius metus gyveno Vokietijoje, Bavarijos Mueldorf stovykloje. Gavę kvietimą iš giminių, atvyko 1949 m. į Ameriką ir apsigyveno Omahoje, Nebraskoje. Pradžia buvo nelengva. Dirbo įvairius darbus ir kruopščiai po darbo trejus metus ruošėsi patikrinamiems egzaminams. Po to dirbo kaip mechanikos inžinierius JAV armijos inžinierių korpuse. Vakarijų Amerikos didžiųjų upių užtvankos ir elektros jėgainės pastatytos jo darbu. Sulaukęs 65 m. amžiaus, 1972 m. išėjo į pensiją.

1977 m. tėvai persikėlė gyventi netoli dukters Onutės šeimos Narperville, Illinois. Netoliese įsikūrė ir Jurgio vyresnioji sesuo Marytė Damaitė-Damijonaitytė. Visos trys giminės šeimos šakos gyveno atskiruose namuose šešių blokų atstume.

Jurgis reikėsi visuomeninėje ir organizacinėje veikloje. Į ateitininkų organizaciją įsijungė Šakių gimnazijoje nuo antros klasės. Priklausė Studentų Ateitininkų korporacijai „Grandžiai“. Daug metų buvo Ateitininkų sendraugų s-gos Omahos skyriaus pirmininkas. Priklausė Lietuvių Bendruomenėi, Amerikos karo inžinierių sąjungai, Amerikos Lietuvių Inžinierių ir architektų s-gai. Kartu su žmona Onute ir seserimi Maryte siuntė pagalbą siuntinius giminėms Lietuvoje. Padėjo įsteigti Lietuvių centrą ir palaimintojo Jurgio Matulaičio misiją Lemonte, Illinois.

Buvo nuoširdus patriotas, uolus parapietis, ramaus ir taikaus būdo šeimoje ir su kitais. Pareigingas ir nuoširdus visiems, gyveno abu su žmona 48 metus Ateitininkų penkių principų šviesoje. Išaugino dukrą Onutę, kuri baigė chemijos mokslus ir dirba Amoco Research Center. Onutė ištėkėjo už chemijos daktaro I. R. Fielding ir augina dvi dukreles Mariją ir Kristą.

Jurgis buvo plataus išsilavinimo, ypač jautrios asmenybės. Kūrė eilėraščius ir jais ap-

APLINK MUS

x Pamaldos ir procesija
Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje buvo plačiai aprašytos „Chicagos Sun-Times“ sausio 21 d. laidoje. Įdėta nuotrauka Rimos Polikaitės su tautiniais draubūziais ir žvakėmis, žvakėse nešėjai su žvakių pavidais Onos Burdžiuvienės besimeldžiančios už Lietuvą nuotrauka. Taipgi primintas klebono kun. J. Kuzinsko pamokslas.

x Ateitininkų namuose Lemonte šį sekmadienį, sausio 27 d., 1 val. p.p. dr. M. Bartusevičienė, sociologijos daktarė, prieš ketelį savaitę atvykusi iš Lietuvos, kalbės tema: „Lietuvos jaunimo gyvenimo perspektyvos, socialinio-politinio nestabilumo akivaizdumo“. Visuomenė, ypač jaunesnioji karta, auginanti „teen“ amžiaus vaikus, kviečiama kuo daugiau dalyvauti.

x Vincas Urbonas, veiklus Bridgeporto apylinkės lietuviškos veiklos darbuotojas, yra paguldintas Mercy ligoninėje. Po sunkios ir pakartotinės operacijos ligoninėje stiprėja, tikėdamas netrukus grįžti į namus.

x JAV LB Švietimo taryba praneša, kad neseniai paskelbtą Lietuvos moksleiviams maisto ir mokyklinių reikmenų vajų pratęsia iki šių metų kovo 1 dienos. Surinktas gėrybės prašome siųsti Švietimo tarybos pirmininkei R. Kučienėi, 8626 South Mozart, Chicago, IL 60652, tel. 312-778-0358.

x Northwestern universiteto laikraščio „The Daily Northwestern“ sausio 16 dienos laidos pirmajame puslapyje rašoma apie Chicago lietuvių reakciją į įvykių Lietuvoje. Laikraščio žurnalistas Kathleen Butler ir Sonja Turner cituoja JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos būstinės darbuotoją stud. Vidą Brazaitę bei Lemonto centro atstovę Rasą Laką. Vida apibūdino Chicago lietuvių pasirodymą demonstracijose šį sekmadienį ir iš viso, kad Chicago lietuvių suko dėmesį į savo tėvynę, tuo tarpu kiti amerikiečiai žvelgia į įvykius Irake ir Saudi Arabijoje.

x Dailininko-monumentalist V. Zubriakovo, atvykusio iš Lietuvos, paroda įvyks š.m. sausio 27 d. 11:30 v.r. – 3 v.p.p. Lietuvių Ev. Reformų bažnyčios posėdžių salėje, 5230 S. Artesian, Chicago. Visi kviečiami parodą aplankyti.

x Liet. Mot. Fed. Chicago klubo narių susirinkimas įvyks š.m. sausio 27 d. 2 v.p.p. Lietuvių Tautiniuose namuose. Visos narės kviečiamos ir laukiamos.

x Liet. Mot. Fed. Chicago klubo, talkinamo abiturientų motinų komiteto, ruošiamas abiturientų pristatymo „Pasario žiedu“ pokylis įvyks š.m. balandžio 28 d., 4 v.p.p. Sabre Room puošnioje salėje.

x G.T. INTERNATIONAL parūpina jūsų giminėms bilietus iš Lietuvos į įvairius Amerikos miestus nesikreipiant per Maskvą. Su jūsų giminėmis ryšį palaiko ir perduoda visas informacijas mūsų raštines atstovė Vilniuje. Prašome kreiptis: G.T. INTERNATIONAL, INC., 9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL. Tel. (708) 430-7272.

x Kun. Kęstutis Trimakas atnašaus šv. Mišias ir pasakys pamokslą, minint palaimintąjį arkiv. Jurgį Matulaitį sausio 25 d. 7 val. vakare Jėzuitų koplyčioje. Po Mišių bus vakaronė Jaunimo centro kavinėje. Visi kviečiami prisiminti palaimintąjį, o taip pat pasimelsti Lietuvos laisvės intencijai.

x Lietuvių Katalikų federacijos Chicago skyrius kviečia posėdį Nekalto Prasidėjimo parapijos patalpose Brighton Parke šį trečiadienį, sausio 23 d., 7:30 val. vak. Bus tariamasi ryšium su žudynėmis Vilniuje kreiptis į parapijas ir prašyti melstis ir rinkti parašus prie bažnyčių. Kviečiami posėdyje dalyvauti ir kitų tikėjimų lietuviai.

x Lietuvių Švietimo taryba gavo pranešimą iš Lietuvos, kad išsiųsti vadovėliai ir knygos buvo išdalintos kam reikia. Vagus ir toliau tęsiamas, bet dabar susilaikoma nuo pasiuntimo, kol paaiškės padėtis Lietuvoje.

x Marquette Parko Namų savininkų draugija turės susirinkimą sausio 25 d., penktadienį, 6:30 val. vak. Marquette Parko parapijos salėje. Susirinkime bus pranešimai apylinkės reikalais.

x „The New World“ sausio 18 d. laidoje dviem straipsniais ir iliustracijomis paminėjo Lietuvos tragediją – Sovietų Sąjungos kariuomenės užpuolimą Vilniuje. Taip pat plačiai rašoma apie lietuvių demonstracijas Chicago gatvėse ir kard. J. Bernardino oficialų pareiškimą.

x Dr. V. S. Vardys, Norman, OK, dr. V. B. Raulinaitis, Chatsworth, Cal., Paul Mazinas, Chicago, Ill., už kalėdines korteles, kalendorių atsiuntė po 25 dol. aukų. Labai dėkojame.

x Atsiuntė po 15 dol. už kalėdines korteles, kalendorių: Vaclovas Mažeika, Jonas Kardokas, K. Stašaitis, Antanas Sabalis, Vacys Mitkus, G. Juodikis, St. Stanėvičius, Aldona Svalbonas, F. Bulkaitis, S. Krosniūnas, B. Kukalis, V. Ruseckas, Br. Paliulis, Ignas Simonaitis, Marija Išganaitis, Alfred Giroux, Elena Jasaitis, Brigita Tamošiūnas. Visiems dėkojame už aukas.

x Romas Pukštys, TRANS-PAK firmos savininkas, praneša, kad vėl vyksta į Lietuvą vasario mėn. pradžioje. PINIGAI pervedami DOLERIAIS jūsų giminėms. Pigiai perkami nauji automobiliai. Atsiskaityti iki vasario 6 d. TRANS-PAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL, 60629, tel. 312-436-7772.

x Pristatome Lietuvoje tik naujus automobilius. Visų firmų mašinų pigesnės negu Vilniaus dolerinėje 20–30%. Visos su garantija. Keičiame aukštą santykiu dolerius į rublius. Parūpiname butus giminaičiams. Skambinkite iki 12 val. dienos tel. (312) 434-8618.

x Lietuvos keliauninkų dėmesiai. Kas nori patvirtinti ar pakeisti Aerofloto ar kitų linijų skrydžius į Lietuvą, ar gauti patarnavimus New Yorko aerodromuose, įskaitant bilietus į kitus miestus – lėktuvais, traukiniais ar autobusais – skambinkite į New Yorko kelionių agentūrą „VYTIS“ 718-769-3300.

x Select Wines & Liquors, 3018 Hobson Rd., Woodridge, IL 60517 pristato gėrimus lietuvių pobūviams urmo kaina. Kreiptis: Vytas Miceika, tel. 708-969-3880.

x Marijos aukšt. mokyklos Dramos ir muzikos skyrius turės patikrinimą muzikiniam vaidinimui „Bye Bye Birdie“ vasario 6 ir 7 dienomis nuo 3:15 iki 6 val. vak. mokyklos salėje.

x Lietuvos Vyčių 36 kuopos susirinkimas buvo Nekalto Prasidėjimo parapijos mokyklos salėje Brighton Parke.

x A. a. teisėjo Alfonso F. Wells atminimui jo žmona dr. Alvina O. Šabanas-Wells paaukojo 1000 dol. Tautos fondui. Visos aukos Tautos fondui be išimties skiriamos Lietuvos laisvinimo reikalam.

x Filatelistų draugijos „Lietuvos“ biuletenis, Nr. 2, išėjo iš spaudos. Šiame numeryje aktualūs straipsniai yra Jono Variakojo, Tomo Chadaravičiaus, Juozo Masilionio ir kt. iliustruotas Lietuvos pašto ženklų nuotraukomis. Viršely Lietuvos Aukščiausiosios tarybos pirmininko Vytauto Landsbergio nuotrauka su daugeliu pašto ženklų. Biuletenį administruoja Kazys Rožanskas, draugijos pirmininkas Jonas Variakojis.

x Patikslinimas. Nobelio premijos pirmininko adresas yra toks: Nobel Peace Prize Committee Chairman Girdske Anderson, Drammensveine 19, N-0255 Oslo, Norway.

x Atsiuntė po 20 dol. aukų už kalėdines korteles, kalendorių: Emilija Susmaras, V. Stuoigis, H. Laucius, Vincas Kamaitis, K. Kielius, Paulita Abarius, V. P. Norvilas, J. Sugintis, St. Rudys, Jonas Indriūnas, R. J. Krumplys, Jonas Czerkavicius, Stefa Strikaitis, Edward Cizinauskas, J. Mačiulaitis, Viktor Lapatinas, Valerijonas Balčiūnas. Visiems nuosirdus ačiū.

x Atsiuntė po 15 dol. už kalėdines korteles, kalendorių: Joana Švobienė, A. Kavalinskis, O. Maciulevičius, E. Paškauskas, E. Paliūnas, K. Kizlauskas, Jonas Radas, R. J. Weitzel, V. A. Lesniauskas, Joseph E. Jacobus, Romas Libus, Petras Putrius, G. Žukauskas, Stasė Jakubonis, L. Raslavičius, Stanley Dingaila, Narimantas Udrys. Visiems tariame nuosirdus ačiū.

x RŪKYTOS MĖSOS GAMINIAI – aukštos kokybės. Pristatome į namus Lietuvoje – \$84.00. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

x „ŽAIBAS“ Nr. 10 – skanios rūkytos dešros ir skilandžiai bus pristatyti jūsų nurodytu adresu Lietuvoje. 4 kg lietuviško skilandžio, 2 kg „Žalgirio“ dešros, 2 kg „Suvalkiečių“ dešros, 1 kg „Sodžiaus“ dešros, 1 kg file plevelėje. Pilna kaina \$100.00 – kreiptis „Žaibas“ 9525 South 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457. Telefonas (708) 430-8090.

x DRABUŽIAI, avalynė, maistas ir kt.; VAISTAI – receptiniai ir nereceptiniai. Kiekiai neribojami. MUITO NĖRA! Iš kitų miestų savo daiktus siųskite mums paštu arba UPS. Automobilius paroduame pigiai. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629 tel. 312-436-7772.

x KARGO Į LIETUVĄ! G. T. International praneša, kad nuo gruodžio 24 d. dėl sunkios ekonominės padėties, labdaros vardan, visus rūbus ir maistą VISIEMS galime siųsti KARGO į Lietuvą be MUITO. Siunčiame oro linija: \$1.45 sv. Minimas 50 kg. arba 110 sv. Kreiptis: G. T. International, tel. 708-430-7334, 9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457.

Tautos Fondo tarybos dalis. Iš kairės sėdi: J. Valaitis, A. Vakselis, dr. K. Bobelis, Gudaitienė, J. Giedraitis, stovi: J. Bobelis, J. Nasytis, A. Sperauskas, J. Blažys, A. Vedeckas, Nėra V. Katino, I. Kriaučiūnienės, R. Sidlauskienės, Vilgalio, Vilnės ir dr. Vytuvėnienės.)
Nuotr. L. Tamošaitis

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

LIETUVOS JAUNIMO GYVENIMO PERSPEKTYVOS

Tokia tema kalbės Ateitininkų namuose, Lemonte, viešnia iš Lietuvos. Viešnia dr. M. Talijūnaitė-Bartusevičienė, Lietuvos Mokslo akademijos sociologijos ir teisės instituto mokslo daktarė, tik prieš ketelį savaitę atvykusi iš Lietuvos pas vyrą Ant. Bartusevičių, kuris gilinasi tarptautinėje teisėje Urbanos universitete, kalbės šį sekmadienį, sausio 27 d., 1 val. Ateitininkų namuose Lemonte.

Dr. M. Bartusevičienės darbo sritis ir tyrimai rišasi su jaunimo ir švietimo sociologija. Lietuvos gyventojų socialinė diferenciacija ir pati Lietuvos Respublikos socialinė struktūra yra jos tyrimo darbu srityje. Ji kaip tik ir vadovauja vienai iš daugelio tyrimo grupių, kurios teminis pavadinimas yra: „Ivairių jaunimo grupių elgesio modeliavimas socialinio-politinio nestabilumo metu“. Šitos temos rėmose mes turėsime progos išgirsti dr. Bartusevičienės paskaitą: „Dabartinio Lietuvos jaunimo gyvenimo perspektyvos“.

Daktarė yra daug rašiusi įvairiais socialinio gyvenimo klausimais. Jos raštų eilėje yra išleista Vilniuje, 1984 (su koautoriumi M. Titma) monografija „Profesijų prestižas“, 1990 m. – „Lietuva ir Sąjūdis“ (Vilniuje); 1989 m. – „Kai tau aštuoniolika“ ir dar daugiau kaip 10 knygų, kuriose ji dalyvauja kaip redakcinio kolektyvo narė ir autorė.

Visos čia paminėtos temos yra ypač imponuojančios, kurios mūsų lietuviškame pasaulyje čia JAV labai mažai nagrinėjamos. Mes nagrinėjame literatūrinius

veikalus, poeziją, politinius klausimus, klausomės muzikinių ansamblių ir maitinamės. Todėl ši paskaita turėtų būti kiekvienai, ypač jaunai šeimai, auginančiai jaunimą, įdomi ir labai aktuali palyginimui mūsų jaunimo gyvenimo perspektyvų su Lietuvos jaunimo gyvenimo perspektyvomis.

Visa visuomenė kviečiama kuo daugiau šioje paskaitoje dalyvauti. Paskaita prasidės Ateitininkų namuose, Lemonte 1 v. p.p.

jd.v.

NAMŲ SAVININKŲ VEIKLA

Marquette Parko Lietuvių namų savininkų organizacijos narių susirinkimas įvyko gruodžio 14 d. Jame buvo pirmininkas valdybos narių dvejų metų kadencijai. Apversčius visus susirinkimo darbotvarkės punktus, buvo pakviesta Eileen Carey tarti žodį. Viešnia buvo specialiai atsiųsta iš Chicago mero Daley įstaigos sužinoti ir išsiaiškinti įvairias problemas, liečiančias namų savininkus ir kitus gyventojus. Kai kurias problemas ar pageidavimus atstovė pati užrašė, o kiti, kurie nenorėjo žodžių perduoti, įteikė raštu. Po susirinkimo buvo prieškalėdinės vaišės, kurias paruošė renginių vadovė Elena Antanaitienė su talkininkėmis.

Vadybos posėdyje, vykusiame sausio 4 d., valdyba pareigomis pasiskirstė: Juozas Bagdžius – pirmininkas, Vida Sakevičiūtė – I vicepirmininkė, Vitas Bernadišius – II vicepirmininkas, Anelė Rastis – protokolų sekretorė, E. Eidėjus – fin. sekretorius, Stasė Rudokienė – išdininke, Juozas

Skeivys – tvarkdarys, Elena Antanaitienė – renginių vadovė, Kazys Maldėnas – renginių vadovės padėjėjas, Antanina Repšienė – korespondentė lietuvių spaudoje, Juozas Kulys – korespondentas anglų spaudoje. Patarėjų nutarta kviešti advokatą Joną Gibaitį. Susirinkimas įvyks sausio 25 d. 6:30 val. vakare parapijos salėje. Bus pristatyta nauja valdyba, sprendžiami įvairūs, organizacijai liečiantys reikalai bei problemos. Be to, atsilankys ir valdžios pareigūnų, kurie kalbės mums rūpimais klausimais. Nariai ir svečiai kviečiami gausiai dalyvauti. Po susirinkimo – tradicinė kavutė.

Ant. Repšienė

SUSIPAŽINIMAS

Šiuo metu Chicagoje vieši jaunas gabus dailininkas, gerai užsirekomendavęs savo monumentaliais darbais Lietuvoje, ketvirtos kartos Lietuvos slavas Valerijus Zubriakovas. Gimęs 1952 m. Kaune, 1979 m. baigė Vilniaus Dailės institutą. Dalyvavo eilėje parodų, turėjo personalines parodas Kaune, Skuode ir Maskvoje.

Minint Vilniaus universiteto 400 metų, Lituanistikos centre florentiška mozaika padarytas B. Pranckaus portretas ir vieningas šios technikos darbas Lietuvoje. Sudėlioti portretai, parenkant vien tik įvairius natūralaus lietuviško akmens atspalvius, yra sunkus darbas, reikalaujantis ne tik meninių sugebėjimų, bet ir didelio kruopštumo bei tikslumo. Vilniaus Pedagoginio instituto, Fizikos-Matematikos fakulteto foje puošia kitas jo didelis darbas – sieninė tapyba „Forumas“ – vaizduojanti šių mokslų

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBĖSE

– Kun. Placidus Barius, OFM, lietuvių pranciškonų provincijolas, sausio 7 d. išvyko į Lietuvą padėti tvarkyti Lietuvos pranciškonams ir jų veiklą apžiūrėti. Kol jo nėra, jį pavaduoja viceprovincijolas kun. Pranciškus Giedgaudas, OFM.

– Dr. Ursulė Anne Matulonytė yra priimta bendradarbe medicinos onkologijos srityje Dana-Farber Cancer insitutan ir gavo paskyrimą tobulintis Harvardo universitete Medicinos mokykloje. Dr. Matulonytė neseniai atliko interno ir rezidento praktiką Pittsburgho ligoninėje vidaus ligų srityje. Jos tėvai Stella ir Vytautas Matulonai gyvena Manhassett, N.Y.

VOKIETIJOJE

– A. a. Antanas Janušonis mirė pereinamais metais. Palaidotas Schwetzingeno kapinėse, vietos kunigui atliekant laidotuvių apeigas. Buvo gimęs Seiriuose 1923 m. lapkričio 20 d. Dirbo amerikiečių darbo kuopose.

– Lietuvių Kultūros instituto suvažiavimas buvo Romuvos pilys spalio 12–14 dienomis. Atidarė ilgametis pirmininkas Vincas Bartusevičius, pasveikindamas susirinkusius, ypač svečius iš Lietuvos. Jis padarė pranešimą apie instituto dešimt metų veiklą. Paskaitą skaitė iš Miuncheno dr. K. J. Čekinskas. Diskusijose kalbėjo dr. Juozas Olekas, Vytautas Plečkaitis ir kt. Instituto susirinkimas buvo gausus tiek dalyvių skaičiumi, tiek svarbomis. Sveikino Vokietijos LB pirmininkas Arminas Lipšys ir Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Šmitas.

– Vysk. Juozapas Žemaitis, Vilkaviškio vyskupijos apaštalinis administratorius, lankėsi Vasario 16 gimnazijoje. Per vakarienę svečiai pristatė direktorius A. Šmitas, džiaugėsi savo kurso draugu kun. J. Dėdinas. Paskui vysk. J. Žemaitis su kitais kunigais atlaikė koncelebracines šv. Mišias ir papasakojo apie padėtį Lietuvoje ir ypač Vilkaviškio vyskupijoje. Taip pat Vasario 16 gimnazijoje apsilankė ministrė pirmininkė K. Prunskienė.

– Vasario 16 gimnazijos abiturientai atšventė šimtadienį, įteikdami raktą po jų einantiems abiturientams, kurių yra tik trys. Šių metų abiturientai yra Rita Bartusevičiūtė, Vilija Bijūnaitė, Darius Česonis, Astrida Krauzaitė, Raimundas Laurinavičius, Anke Lepaitė, Helena Šulcaitė, Ivetta Tesnau ir Jonas Venckus.

vystymąsi. Freskas gerai įvertino specialistai, o studentams foje tapo mėgiamiausia vieta iškilmingų renginių sambūriams.

Draugai ir pažįstami ruošia susitikimą ir pabėdaravimą su dailininku V. Zubriakovu šių metų sausio 27 dieną nuo 11.30 ryto iki 3 val. popiet Ev. Reformų bažnyčios, 5230 So. Artesian, posėdžių salėje. Čia bus galima susipažinti su kai kuriais jo tapybos darbais, pasivaizinti, laimingojo lankytojo laukia dailininko suvenyras – paveikslas. Maloniai kviečiame – skubėkite!

Nijolė Blauidžiūnienė

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629

Tel. (1-312) 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.

Amerikos Lietuvių Tarybos atstovai susitinka su Lietuvos Aukščiausiosios tarybos pirm. prof. Vytautu Landsbergiu Lietuvos pasiuntinybėje, Washington, D.C. gruodžio 10 d. Iš kairės: ALT atstovas Washington, D.C. prof. Jonas Genys, pirm. prof. Vytautas Landsbergis ir ALT pirm. Grožvyta Lazauskas.

Nuotr. Gintaro Čepo